

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostně právní

Katedra kriminální policie

**Sledování osob a věcí - metodika sledování a právní
aspekty včetně postupu provádění přeshraničního
sledování**

Diplomová práce

**Surveillance of persons and objects - methodology and legal aspects,
including the procedure for conducting cross-border surveillance**

Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE

Ing. Bc. Luděk Michálek, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Michal Džupin

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Rokycanech, dne 9. 3. 2022

Bc. Michal Džupin

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu této diplomové práce Ing. Bc. Luďkovi Michálkovi, Ph.D. za možnost výběru vlastního tématu a Karlu Bláhovi za předané praktické zkušenosti a profesní vedení v oblasti sledování osob a věcí.

ANOTACE

Podstatou této diplomové práce je poskytnout ucelený materiál, ve kterém charakterizují jeden z operativně pátracích prostředků - sledování osob a věcí v souvislosti s přeshraničním prováděním. Práce je rozdělena do dvou částí. První zahrnuje vymezení odborné terminologie, shrnuje právní úpravu a vysvětluje proces sledování dle mezinárodních smluv. Dále řeší základní zásady a taktické principy sledování. Druhá část je zaměřena na druhy sledování a jeho jednotlivé formy a metody. Další kapitoly v této části jsou věnovány taktickým prvkům a postupům kontaktního sledování, přípravě sledovací akce a celkovému procesu uskutečnění přeshraničního sledování. Součástí práce jsou přílohy, včetně jednoduchého manuálu k přeshraničnímu sledování.

KLÍČOVÁ SLOVA

přeshraniční sledování * mezinárodní smlouva * objekt * oprávněný policista * specializované pracoviště * operativně pátrací prostředek

ANNOTATION

The essence of this master thesis is to provide a comprehensive material in which I characterize one of the operational search facilities - surveillance of persons and things in the context of cross-border implementation. The thesis is divided into two parts. The first includes the definition of professional terminology, summarizes the legislation and explains the surveillance process according to international agreements. It also addresses the basic principles and tactical principles of surveillance. The second part is aimed on the types of surveillance and its individual forms and methods. Other chapters in this section are devoted to the tactical elements and procedures of contact surveillance, the preparation of the surveillance action and the overall process of conducting cross-border surveillance. The work includes annexes, including a simple cross-border surveillance manual.

KEYWORDS

cross-border surveillance * international agreement * object * authorized police officer * specialized department * operational search facilities

Obsah

Úvod	7
1 Vymezení pojmů.....	9
2 Obecná právní úprava.....	13
2.1 Obecná úprava.....	13
2.2 Interní akty řízení.....	14
3 Právní úprava přeshraničního sledování.....	16
3.1 Vnitrostátní právní úprava.....	17
3.2 Mezinárodní právní úprava.....	20
3.3 Komparace vnitrostátní a mezinárodní právní úpravy.....	31
4 Základní zásady a taktické principy sledování.....	34
4.1 Utajenost.....	35
4.2 Aktivnost sledování.....	40
4.3 Hodnověrnost a úplnost faktů získaných sledováním.....	41
4.4 Taktické principy sledování.....	41
4.4.1 Neočekávanost sledování.....	42
4.4.2 Operativnost sledování.....	43
4.4.3 Součinnost subjektů sledování.....	43
5 Druhy sledování.....	44
5.1 Kontaktní sledování.....	45
5.1.1 Forma doprovodného sledování a jeho metody.....	46
5.1.2 Forma vstřícného sledování a jeho metody.....	48
5.1.3 Sledování osob a věcí za pomoci vrtulníku.....	51
5.2 Technické sledování.....	53
5.3 Kombinované sledování.....	55
6 Taktické prvky a postupy při kontaktním sledování.....	56
6.1 Taktické prvky upevňující utajenost.....	56
6.2 Taktické postupy k překrytí hluchých prostorů.....	57
7 Projednání a příprava sledovací akce.....	59
7.1 Projednání žádosti o sledování.....	59
7.2 Příprava sledovací akce.....	62
7.3 Příprava pracovní skupiny.....	64
8 Přeshraniční sledování.....	66
8.1 Vyžadování přeshraničního sledování.....	67
8.2 Příprava přeshraničního sledování.....	69

8.3 Provádění přeshraničního sledování.....	71
Závěr	73
Seznam použité literatury.....	75
Seznam příloh.....	77
Přílohy	78
1 Manuál k přeshraničnímu sledování.....	78
2 Žádost o sledování.....	80
3 Podnět k podání žádosti o přeshraniční sledování.....	82
4 Vyrozumění o sledování technickými prostředky.....	84
5 Vzor úředního pověření.....	85
6 Společná centra policejní spolupráce.....	86

Úvod

Tématem této diplomové práce je operativně pátrací prostředek sledování osob a věcí se zaměřením na jeho realizaci v zahraničí. Tento utajovaný způsob dokazování je nepochybně důležitým nástrojem v boji proti závažné trestné činnosti. Jeho nejpodstatnější využití je v boji s organizovaným zločinem, kterému svědčí současné globalizované prostředí. Zde je jedním z mála způsobů, kterými je možné tuto sofistikovanou trestnou činnost odhalovat a dále objasňovat. Zároveň ale představuje citelný zásah do ústavně chráněných práv a svobod občanů a v případě přeshraničního sledování i o určitý zásah do integrity cizího suverénního státu. O to více je třeba ctít nejen český právní řád, ale zejména platné mezinárodní smlouvy, které jsou v tomto procesu stěžejní. Proto by tento institut měl být bez rozdílu používán jako ultima ratio a to po pečlivém zvážení a zdůvodnění všech okolností a po vyčerpání jiných možností objasnění trestné činnosti. Pro účely policejní praxe představuje přeshraniční sledování osob a věcí v rámci trestního řízení jeden ze stěžejních úkonů pro dokazování trestné činnosti s přesahem našeho státního území. Celý tento proces však musí splňovat náležitosti, které souvisí s platnými právními předpisy, aby způsob získání těchto informací a důkazových materiálů mohl být procesně použit a obstál před soudem.

Lidská společnost, existující na demokratickém základě, má zájem na ochraně vlastního společenství před negativními jevy, jakým trestná činnost bezpochyby je. Trestná činnost je škodlivý jev nejen z pohledu České republiky, ale i z pohledu ostatních států. Jen důslednou spoluprací bezpečnostních složek lze vytvořit kvalitní celospolečenskou ochranu působící v mezinárodním měřítku. K tomu, aby tato ochrana společnosti byla účinná, jsou vytvářeny specializované policejní složky, které jsou schopny vykonávat svoje pravomoci i mimo území České republiky. Tyto oprávnění jsou jim umožněny zejména na základě ratifikovaných mezinárodních smluv a z nich vycházejících právních aktů.

Diplomová práce je zaměřena na charakteristiku přeshraničního sledování a jeho právní úpravu, ať už vnitrostátní nebo mezinárodní, proces jeho povolování z pohledu Policie české republiky a jeho praktické připravování

a provádění. Vysvětlují se zde shody a rozdíly v porovnání s klasickým sledováním na území České republiky. Dále poukazuje na problematiku velmi důležité spolupráce s ostatními útvary Policie ČR a využitelnost přeshraničního sledování v celkové mezinárodní policejní spolupráci. V neposlední řadě se věnuje zásadám a principům, které je nezbytné dodržovat v praktickém používání jednotlivých druhů, metod a postupů sledování.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část do několika kapitol. Teoretická část zahrnuje vymezení odborné terminologie, shrnuje právní úpravu obecnou, interní i mezinárodní a vysvětluje proces přeshraničního sledování z pohledu mezinárodního práva, včetně jeho komparace s českým právním řádem. Dále řeší základní zásady a taktické principy sledování osob a věcí, které jsou stejně důležité u vnitrostátní i přeshraniční varianty sledování. Praktická část je zaměřena na konkrétní druhy sledování. Zde jsou popsány a rozebrány jednotlivé metody a jejich vhodnost použití v různých situacích, jejich výhody a omezení. Zvláštní pozornost je věnována kontaktnímu sledování, kde jsou definovány jeho taktické prvky a postupy. V dalších kapitolách je vysvětlen proces přípravy a projednání sledovací akce specializovaného pracoviště s oprávněným policistou. Samostatná kapitola je zaměřena na přeshraniční sledování, jeho vyžadování, přípravu a provádění.

1 Vymezení pojmů

P PP – Pokyn policejního prezidenta (aktuálně používaný termín)

ZP PP – Závazný pokyn policejního prezidenta (termín používaný do roku 2012)

Operativně pátrací činnost - *činnost mající právní povahu, představuje systém specifických metod a prostředků využívaných převážně utajovaným způsobem, k tomu pověřenými příslušníky působícími v zákonem určených policejních orgánech, s cílem ochrany společnosti před kriminalitou.*¹

Operativně pátrací prostředky – předstíraný převod, sledování osob a věci a použití agenta

Podpůrné operativně pátrací prostředky – informátor, krycí prostředky, zabezpečovací technika, zvláštní finanční prostředky

Sledování - *sledováním se rozumí získávání poznatků o osobách a věcech, prováděné specializovanými pracovišti utajovaným způsobem technickými nebo jinými prostředky.*²

Přeshraniční sledování - pokračování ve sledování osob a věcí prováděné orgány jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu za využití sledovacích jednotek (kontaktní sledování) nebo prostřednictvím technických prostředků (technické sledování).

Běžná varianta přeshraničního sledování - *překročení státní hranice České republiky sledovacími jednotkami nebo technickými prostředky na základě předem podané a schválené žádosti o právní pomoc.*³

Urgentní varianta přeshraničního sledování - *překročení státní hranice České republiky sledovacími jednotkami nebo technickými prostředky bez předem podané žádosti o právní pomoc.*⁴

¹ DVORÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 978-80-7251-351-2.

² ZP PP č. 209/2008 čl. 1.

³ ZP PP č. 208/2008 čl. 1.

⁴ Ibid.

Technické sledování – sledování prováděné zejména optickými, elektrotechnickými, radiotechnickými, fototechnickými, chemickými, mechanickými a jinými technickými prostředky a zařízení nebo jejich soubory.⁵

Kontaktní sledování – činnost policistů specializovaných pracovišť, spočívající zejména ve vizuálním pozorování na místech veřejnosti přístupných, při kterém jsou pořizovány zvukové, obrazové nebo jiné záznamy.⁶

Smluvní stát - stát, se kterým je Česká republika vázána mezinárodní smlouvou umožňující přeshraniční sledování.⁷

Schengenský prostor - území států, které jsou součástí schengenského prostoru. Na vnitřních hranicích území těchto států nejsou prováděny hraniční kontroly. Bezpečnost těchto států je zajištěna ochranou vnějších hranic a vzájemnou spoluprací jednotlivých členských států.

Schengenské acquis - komplex právních předpisů, které představují základ schengenské spolupráce. Tvoří je Schengenská dohoda, Schengenská prováděcí úmluva, Úmluvy o přistoupení k úmluvám ze strany nových států, rozhodnutí a prohlášení Výkonného výboru, legislativní akty EU/ES, u nichž je v preambuli napsáno, že rozvádějí Schengenské acquis. Acquis je nadřazeno národnímu právu členských zemí.

Úmluva k provedení Schengenské dohody (Schengenská prováděcí úmluva, Úmluva) – prováděcí úmluva ze dne 19. června 1990 k Schengenské dohodě ze dne 14. června 1985 o postupném rušení kontrol na společných hranicích. Právní předpis, který podrobněji popisuje principy Schengenského prostoru.

Bilaterální smlouvy - mezistátní dvoustranné smlouvy, které uzavírají dva státy. Jsou v nich řešené sporné otázky, určují příslušné orgány, jednotlivé postupy. V oblasti přeshraničního sledování doplňují Schengenskou prováděcí úmluvu.

⁵ ZP PP č. 209/2008 čl. 2.

⁶ Ibid.

⁷ ZP PP č. 208/2008 čl. 1.

Operativní dokumentace – činnost oprávněného subjektu, jejímž obsahem je zjišťování a zabezpečení objektivních informací o skutečnostech a okolnostech nasvědčujících páchání trestné činnosti a poukazujících na trestnost jednání zájmových osob, při které se zákonným způsobem speciálně využívají legálně stanovené metody a nástroje operativně pátrací činnosti.⁸

Cíl sledování – naplnění obsahu definice sledování při splnění základních požadavků, které jsou kladeny na sledování

Akce – časově omezený soubor činností směřující k utajenému získání poznatků o objektu sledování

Zahájení sledování – *první zásah do ústavních práv a svobod osoby nebo uvedení technických prostředků a zařízení do stavu, v němž jsou schopny zásah do ústavních práv a svobod osoby způsobit*⁹

Ukončení sledování – *ukončení zásahů do ústavních práv a svobod osoby nebo uvedení technických prostředků a zařízení do stavu, v němž nejsou schopny zásah do ústavních práv a svobod osoby způsobit*¹⁰

Oprávněný útvar – *útvar nebo organizační článek služby kriminální policie a vyšetřování*¹¹

Oprávněný policista – *policista zařazený v oprávněném útvaru*¹²

Vyžadující pracovník - příslušník Policie České republiky zařazený v útvaru nebo organizačním článku služby kriminální policie a vyšetřování, oprávněném vyžádat použití operativně pátracích prostředků¹³

⁸ METEŇKO, Jozef. *Sledovanie I*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, Katedra kriminálnej polície, 2002. ISBN 80-8054-219-8.

⁹ ZP PP č. 209/2008 čl. 2.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ ZP PP č. 208/2008 čl. 1.

Určený pracovník - policista určený vedoucím policistou specializovaného pracoviště¹⁴

Specializované pracoviště – *Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování a jeho organizační články; odbory operativní dokumentace služby kriminální policie a vyšetřování krajských ředitelství policie*¹⁵

Objekt sledování (dále jen „**objekt**“) – je osoba, věc nebo prostor, která je v souladu se schválenou žádostí předmětem zájmu sledovačů při sledování

Styk objektu sledování – *styk je každá osoba, se kterou se objekt sledování setká a je podezření, že se na trestné činnosti objektu sledování podílí. Cílem sledování je tyto osoby ustanovit*¹⁶

Záchyt – poznání a předání objektu sledování ke sledování pracovní skupině

Doklad o úředním pověření - doklad vydaný útvarem zvláštních činností, kterým policista prokazuje příslušnost ke specializovanému pracovišti¹⁷

Doklad o povolení přeshraničního sledování - doklad vydaný smluvním státem, ze kterého vyplývá, že souhlas k přeshraničnímu sledování byl smluvním státem udělen¹⁸

Ústřední místo České republiky - Národní centrála SIRENE úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky¹⁹

¹⁴ Ibid.

¹⁵ ZP PP č. 209/2008 čl. 2.

¹⁶ ZP PP č. 210/2008 čl. 17.

¹⁷ ZP PP č. 208/2008 čl. 1.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

2 Obecná právní úprava

Sledování osob a věcí je obsaženo v právních úpravách různého druhu. Jedná se o obecnou právní úpravu České republiky, jako jsou zákony či vládní nařízení. Dále interní akty řízení, které jsou vydávány pouze v rámci Policie České republiky, přímo pro potřeby specializovaných pracovišť. Co se týká přeshraničního sledování osob a věcí, také mezinárodní právní úpravou, specifikovanou mezinárodními smlouvami, které jsou hlavním pramenem mezinárodního práva a které jsou ratifikovány se souhlasem Parlamentu České republiky. Mezinárodní právní úpravě budou věnovány následující kapitoly.

2.1 Obecná úprava

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů – účelem tohoto stěžejního zákona, nejen pro sledování osob a věcí, je upravit postup orgánů činných v trestním řízení, kterým je i policejní orgán, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona náležitě potrestány.

Zákon č. 273/2008 Sb., o policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů – zákon, který určuje postavení, činnost a působnost Policie České republiky, jeho součástí je vymezení mezinárodní spolupráce.

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů – tento zákon upravuje postupy justičních, ústředních a jiných orgánů v oblasti mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních a postavení některých subjektů působících v této oblasti a zapracovává příslušné předpisy Evropské unie.

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů - záznamy pořízené při sledování jsou utajovanou skutečností dle zákona č. 412/2005 Sb., z tohoto důvodu s nimi musí být dle uvedeného zákona náležitě zacházeno.

Nařízení vlády č. 522/2005 Sb., ze dne 7. prosince 2005 – seznam utajovaných informací – nařízení, které mimo jiné stanoví stupeň nebo rozsah stupňů utajení utajovaných informací, neboť sledování může probíhat v režimu utajení Vyhrazené nebo Důvěrné.

2.2 Interní akty řízení

Nařízení Ministerstva vnitra č. 38/2012, o nakládání se zvláštními finančními prostředky – jedná se o nařízení, které určuje jednotný postup příslušníků Policie České republiky při nakládání se zvláštními finančními prostředky.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 208/2008, o přeshraničním sledování – tento závazný pokyn upravuje postup při vyžádání a provádění přeshraničního sledování na území smluvního státu, při převzetí přeshraničního sledování prováděného jednotkami smluvního státu na území České republiky za podmínek stanovených mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána. Pokyn dále stanoví postup při vyžadování, evidenci a používání dokladu o úředním pověření pro účely přeshraničního sledování.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osoby a věcí pro účely trestního řízení.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 210/2008, kterým se upravuje postup specializovaných pracovišť při používání operativně pátracího prostředku sledování osob a věcí – tento závazný pokyn upravuje postup specializovaných pracovišť při sledování, kterým není zasahováno do nedotknutelnosti obydlí, listovního tajemství nebo zjišťován obsah jiných písemností dle §158d odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 25/2013, o krycích prostředcích – závazný pokyn, který upravuje jednotný postup příslušníků Policie České republiky při získávání a používání krycích prostředků, s výjimkou krycích dokladů.

Pokyn policejního prezidenta č. 270/2013, o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních – tímto

pokynem se upravuje postup policejních orgánů při zapojení do provádění mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních a při provádění mezinárodní policejní spolupráce.

Pokyn policejního prezidenta č. 35/2016, o krycích dokladech – pokyn upravující postup příslušníků Policie České republiky při vyžadování, používání, ochraně a evidenci krycích dokladů.

Pokyn policejního prezidenta č. 135/2016, o zvláštním zmocnění při plnění úkolů zvláštní povahy, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu – pokyn upravující postup oprávněných subjektů vyžadovat volný průjezd při silničních kontrolách motorových vozidel nebo při pokynu k zastavení motorového vozidla, jestliže jeho řidič poruší pravidla silničního provozu.

3 Právní úprava přeshraničního sledování

Přeshraniční sledování je specifickou formou mezinárodně právní pomoci ve věcech trestních upravenou zejména mezinárodními smlouvami, ale i zákonem č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, realizovanou policejními orgány. Jedná se o zvláštní formu přeshraniční spolupráce. K vyřizování a povolování všech žádostí o přeshraniční sledování z ciziny je v České republice příslušné pouze Krajské státní zastupitelství v Praze. Výsledek sledování na území druhého státu je v České republice použitelný jako důkaz, a to za podmínky, že je sledování povoleno příslušným zahraničním orgánem.

Právní charakter přeshraničního sledování může být policejní (operativně pátrací opatření) nebo justiční (procesní úkon mající důkazní hodnotu). V tomto ohledu jsou v právních rádech České republiky a našich sousedních států různá právní zakotvení: v České republice to je justiční charakter, v Rakousku a Německu má také justiční charakter, na Slovensku justiční i policejní charakter a v Polsku pouze policejní charakter. Dalo by se říci, že v Polsku je situace velmi podobná jako v České republice před novelou trestního řádu, kdy sledování osob a věcí dostalo důležitější justiční charakter a bylo zařazeno mezi operativně pátrací prostředky jejichž možnost použití stanoví uvedený trestní řád.

Sledování by mělo vždy plnit následující úkoly:

- a) získávat poznatky o osobách a věcech, které vedou k objasnění a prověření skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a ke zjištění jeho pachatele,
- b) zjistit skutečnosti důležité pro další postupy v trestním řízení,
- c) vyhledat prameny důkazů,
- d) opatřit důkazy,
- e) předcházet a zabraňovat trestným činům.

3.1 Vnitrostátní právní úprava

Sledování osob a věcí přes hranice jednoho státu do druhého je obdobným opatřením jako přeshraniční pronásledování osoby s tím rozdílem, že zde zásadně nejde, až na výjimečné situace, o opatření sledující „horkou stopu“. Z tohoto důvodu se předpokládá, že stát, který provádí sledování konkrétní osoby či věci na svém území, požádá podle specifika dané věci druhý stát, aby buď příslušné orgány povolily pokračování sledování na svém území, nebo aby jeho orgány sledování převzaly.

Problematiku přeshraničního sledování v českém právním řádu řeší zákon č. 104/2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Přeshraniční sledování je zde zakotveno v § 62, jenž se týká sledování orgánem České republiky v zahraničí a v § 63, který řeší přeshraniční sledování cizozemským orgánem na území České republiky. Tato práce bude řešit pouze variantu přeshraničního sledování orgánem České republiky v zahraničí.

V ustanovení § 62 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních – Přeshraniční sledování orgánem České republiky

(1) Stanoví-li tak mezinárodní smlouva, může policejní orgán, který provádí sledování osob a věcí, překročit státní hranici a pokračovat ve sledování osob a věcí na území cizího státu, a to na základě povolení vydaného příslušným cizozemským orgánem po předchozí žádosti o právní pomoc.²⁰

Tato forma sledování je plánovaná (běžná varianta) po předchozím souhlasu oprávněného zahraničního orgánu (povolení již bylo vydáno). S touto variantou nebývají v praxi větší problémy.

(2) Stanoví-li tak mezinárodní smlouva a nesnese-li věc odkladu, může policejní orgán překročit státní hranici a pokračovat ve sledování osob a věcí na území cizího státu i bez předchozího povolení, ihned po překročení státní hranice je však povinen o tom informovat příslušný cizozemský orgán a příslušný justiční orgán, který při splnění zákonných podmínek neprodleně požádá o dodatečné povolení. Policejní orgán je povinen sledování ukončit, jakmile je o to požádán

²⁰ Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, v posledním znění.

příslušným cizozemským orgánem nebo pokud neobdrží povolení do 5 hodin od překročení státní hranice; sledování je povinen ukončit rovněž, pokud mu příslušný justiční orgán oznámí, že o dodatečné povolení nepožádá.²¹

V případě, že překročení hranic cizího státu nesnese za účelem pokračování ve sledování odkladu, mohou oprávněné orgány České republiky vstoupit na výsoštné území cizího státu a o souhlas požádat následně, a to bezodkladně, resp. nejpozději v okamžiku překročení státní hranice. Jedná se o naléhavou (urgentní) variantu přeshraničního sledování.

Právě v tomto ustanovení vzniká podstatný problém u specializovaných pracovišť, která provádějí přeshraniční sledování. V mnoha případech se domnívají, že toto ustanovení je dominantní a je nutné podle něj postupovat. Nicméně je třeba brát v potaz, že základní podmínkou provádění tohoto postupu jak příslušnými orgány České republiky na území cizího státu, tak příslušnými cizozemskými orgány na území České republiky je existence mezinárodní smlouvy. I sám zákonodárce v ustanovení § 3 zákona č. 104/2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, uvádí na pravou míru v jakém případě postupovat dle uvedeného zákona.

V ustanovení § 3 - Vymezení pojmů

(1) Nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li jím některá otázka upravena, použije se trestní řád.

(2) Podle tohoto zákona se postupuje, nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak.²²

Je nutno dodat, že zejména se sousedními státy, kde přeshraniční sledování probíhá v největším měřítku, máme uzavřeny bilaterální smlouvy, které jsou v aplikační přednosti před výše uvedeným zákonem a zároveň působí *lex specialis* ve vztahu k obecnějším mezinárodním smlouvám ratifikovaných se souhlasem Parlamentu České republiky.

²¹ Ibid.

²² Ibid.

(3) Informace získané z přeshraničního sledování, které nebylo povoleno, nelze pro účely dokazování v trestním řízení použít.²³

V tomto ustanovení je zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních mnohem benevolentnější než zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, který jasně stanoví v § 158d odst. 5, že informace ze sledování, které nebylo dodatečně povoleno a o kterých se v této souvislosti dozvěděl, nesmí nijak použít. Uvedený zákon č. 104/2013 Sb. sice zakazuje informace použít v dokazování při trestním řízení, ale nevylučuje použití těchto informací k operativnímu účelu, samozřejmě, pokud nestanoví mezinárodní smlouva něco jiného.

(5) Ustanovení § 62 platí přiměřeně, má-li být přeshraniční sledování na území cizího státu prováděno prostřednictvím technického nebo jiného prostředku bez přítomnosti policejního orgánu České republiky. Podmínka, že tak stanoví mezinárodní smlouva, nemusí být v takovém případě splněna.²⁴

Velmi často se při přeshraničním sledování používá technický prostředek - modul GPS. V této situaci je třeba kontrolovat, zda zařízení nepřekročilo hranice. Jinak se poté musí okamžitě žádat povolení přeshraničního sledování nebo zařízení vypnout. V praxi si lze představit i dodatečnou žádost o přeshraniční sledování v případě, že technický prostředek není kontrolován průběžně. Speciální řešení představují bilaterální smlouvy pro Slovenskou republiku, Rakouskou republiku a Spolkovou republiku Německo. Dle těchto smluv lze pokračovat ve sledování technickým prostředkem bez žádosti o povolení do chvíle, než budou výstupy ze sledování použity jako důkaz. Je však povinnost vždy bezodkladně informovat ústřední místo, kterým je Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Policejního prezidia České republiky, že sledovaná osoba nebo věc překročila hranice.

²³ Ibid.

²⁴ Ibid.

3.2 Mezinárodní právní úprava

Jak již bylo uvedeno, přeshraniční sledování lze provádět pouze za podmínky existence mezinárodní smlouvy se státem, na jehož území má být sledování prováděno. Je třeba brát v potaz složitost mezinárodního práva a to zejména v případě přeshraničního sledování.

Schengenský prostor

Určitým základním prvkem, jak se orientovat ve využívání tohoto institutu, je bezpochyby schengenský prostor, jehož je Česká republika součástí. Základem unijní úpravy je třeba uvést článek 40 Schengenské prováděcí úmluvy ve znění Rozhodnutí Rady EU 2003/725/JVV z 2. 10. 2003, jenž zakotvuje přeshraniční sledování a podmínky jeho použití v prostoru Schengenu. Úmluva je aplikovatelná na všechny státy schengenského prostoru, pro Českou republiku je velmi důležitá zejména u států, se kterými nemá uzavřenou bilaterální smlouvu týkající se přeshraničního sledování, jako je například Polská republika.

V ustanovení článku 40 Úmluvy k provedení Schengenské dohody

1. Policisté členského státu, kteří v rámci vyšetřování ve své zemi sledují osobu, která je podezřelá z účasti na trestném činu, na nějž se může vztahovat vydání osoby, nebo v rámci nezbytné části vyšetřování sledují osobu, o které se lze domnívat, že může přispět k identifikaci nebo vypátrání výše uvedené osoby, jsou oprávněni pokračovat ve sledování na území jiného členského státu, pokud tento stát povolil přeshraniční sledování na základě předem podané žádosti o právní pomoc. Povolení může být vázáno podmínkami.²⁵

Ustanovení tohoto odstavce článku 40 opravňuje sledující subjekt ke sledování na základě předem podané žádosti. Dle interních předpisů Policie České republiky se jedná o variantu běžnou. Je zde též stanovena podmínka, že sledovaná osoba musí být podezřelá z účasti na trestném činu, na nějž se vztahuje vydání osoby. Musí se tedy jednat o extradiční trestný čin, tj. čin za jehož spáchání lze pachatele vydat do zahraničí. Zde je patrný úzký vztah Schengenské prováděcí úmluvy k Evropské úmluvě o vydávání z roku 1957, dle níž se za něj považuje takový trestný čin, za který právní řád dožadující

²⁵ Úmluva k provedení Schengenské dohody, konsolidované znění k 5. 4. 2010.

i dožadane strany stanoví trest odnětí svobody nebo ochranného opatření, jehož horní hranice je nejméně jeden rok nebo trest přísnější. Podmínka horní hranice trestní sazby musí být splněna jak v dožadujícím, tak i v dožadaném státě. Zúžení trestných činů pouze na extradiční má svou logiku v tom, že policisté sledující určitou osobu v zahraničí, ji nemají právo zatknout ani zadržet. V případě, že by byl o její zadržení požádán zahraniční policejní orgán, je nutné umožnit její následné vydání do země, kde sledování započalo (kde byl tedy spáchán extradiční trestný čin), což Prováděcí úmluva takto činí. Dle ustanovení čl. 40 je možné sledovat také osoby, o kterých se lze domnívat, že mohou přispět k identifikaci nebo vypátrání osoby podezřelé z účasti na extradičním trestném činu. Taková osoba však nemusí mít nutně jakýkoliv podíl na trestném činu, ani o něm nemusí vědět.

Z tohoto ustanovení vyplývá, že je dán poměrně široký prostor ke sledování oproti následující variantě, která se obejde bez předchozího povolení, ale zároveň stanoví jiné přísnější podmínky. U této varianty je stanoven taxativní výčet trestných činů, pro které lze pokračovat v přeshraničním sledování.

2. Pokud není možné z důvodu zvláštní naléhavosti předem požádat druhou smluvní stranu o povolení, jsou policisté oprávněni pokračovat ve sledování osoby, která je podezřelá ze spáchání trestných činů vyjmenovaných v odstavci 7 článku 40, i přes hranici za těchto podmínek:

a) překročení hranice je ihned během sledování oznámeno oprávněnému orgánu smluvní strany, na jejímž území sledování pokračuje;

b) neprodleně je podána žádost o právní pomoc podle výše uvedeného odstavce 1, ve které jsou uvedeny důvody překročení hranice bez předchozího povolení.

Sledování je třeba zastavit, jakmile o to smluvní strana, na jejímž území sledování probíhá, požádá v návaznosti na oznámení podle písmene a) nebo na žádost podle písmene b), nebo jestliže povolení není uděleno do pěti hodin od překročení hranice.²⁶

V tomto ustanovení je stanoven postup sledování v naléhavých případech. Jedná se o variantu, kdy není předem dáno povolení. Dle interních

²⁶ Ibid.

předpisů Policie České republiky se jedná o urgentní variantu. Zvláštní naléhavost je třeba spatřovat v situacích, kdy sledovaná osoba zcela nepředpokládaně zamíří za hranice státu nebo se např. sledujícím policistům nepodaří navázat spojení s orgánem příslušným k podání žádosti o přeshraniční sledování apod. Povolení se zajišťuje až při překročení státní hranice. Překročení hranice musí být neprodleně oznámeno příslušnému orgánu druhé strany. Toto oznámení má za účel zmírnit vážné narušení suverenity, jímž vzniknutí donucovacích složek jednoho státu na výsočné území druhého státu bezpochyby je, alespoň uvědoměním příslušného orgánu o nastalé situaci. Zatímco v případě běžné varianty sledování je plně na vůli dožádaného státu, zda sledování povolí, či ne, zde mu k tomu není dána příležitost. Aby nedocházelo ke zneužívání tohoto postupu v případech, kdy mohl být použit běžný model, požaduje Úmluva, aby byla neprodleně podána žádost o povolení sledování jako v případě běžné varianty, přičemž v této žádosti musí být uvedeny důvody překročení hranice bez předchozího povolení.

Takové sledování musí být navíc zastaveno, pokud o to druhá strana požádá po obdržení oznámení nebo žádosti. K zamezení případů, kdy by se oznámení či žádost nedostaly v přiměřené době k orgánům oprávněným o nich rozhodnout, musí být sledování ukončeno do pěti hodin od překročení hranice, pokud v této době nebylo rozhodnuto o povolení sledování. Získané poznatky ze sledování navíc nejsou procesně využitelné.

Lze si představit, že tento postup může vyvolat v praxi určité komplikace, může dojít, vzhledem k pěti hodinové lhůtě, ke zmaření sledování, např. v nočních hodinách, o víkendech či svátcích. Je velké pozitivum, že Česká republika má uzavřeny bilaterální smlouvy se sousedními státy, které toto ustanovení upravují a kde přeshraniční sledování dominuje. I samotná Úmluva odkazuje v článku 40 odst. 6 na dvoustranné, bilaterální, dohody.

6. Smluvní strany mohou dvoustrannými dohodami rozšířit oblast působnosti tohoto článku a přijímat doplňující ustanovení k jeho provádění.²⁷

²⁷ Ibid.

Jedinou výjimkou ze sousedních států je pouze Polská republika, při jejíž překročení státní hranice je třeba postupovat dle výše uvedeného článku 40 Schengenské prováděcí úmluvy.

Dalším podstatným omezením uvedené urgentní varianty jsou taxativně vyjmenované trestné činy, při kterém je možné přeshraniční sledování provádět. Jsou uvedeny též v článku 40 odst. 7. Osoba tak musí být pachatelem. Návodce, organizátor nebo pomocník trestného činu již v tomto případě nepostačí. Jedná se o trestné činy - vražda, zabití, závažný trestný čin sexuální povahy, žhářství, padělání a pozměňování platebních prostředků, závažná krádež, podílnictví a loupež, vydírání, únos a braní rukojmí, obchod s lidmi, nedovolený obchod s omamnými a psychotropními látkami, porušení právních předpisů o zbraních a výbušninách, použití výbušnin, nedovolená přeprava jedovatého a nebezpečného odpadu, závažný podvod, převaděčství, praní peněz, nedovolený obchod s jadernými a radioaktivními látkami, účast na zločinném spolčení uvedeném ve společné akci Rady 98/733/SVV ze dne 21. prosince 1998, kterou se stanoví, že účast na zločinném spolčení je v členských státech Evropské unie trestným činem a teroristické trestné činy uvedené v rámcovém rozhodnutí Rady 2002/475/SVV ze dne 13. června 2002 o boji proti terorismu. Problémem zde samozřejmě je, že mezi jednotlivými právními úpravami smluvních států existují značné rozdíly v definicích, resp. ve vymezení skutkových podstat uvedených trestných činů.

Článek 40 odst. 3 Úmluvy dále stanoví obecné společné podmínky přeshraničního sledování, jak pro běžnou variantu tak i urgentní variantu.

- a) Policisté provádějící sledování musí dodržovat článek 40 a právo smluvní strany, na jejímž území působí; musí se řídit pokyny místně příslušných orgánů.*
- b) S výhradou případů uvedených v odstavci 2 u sebe policisté při sledování nosí doklad osvědčující, že povolení bylo uděleno.*
- c) Policisté provádějící sledování musí být kdykoli schopni prokázat, že jednají z úředního pověření.*

- d) *Policisté provádějící sledování mohou po dobu sledování při sobě nosit služební zbraň, pokud dožádaná smluvní strana výslovně nerozhodne jinak; použití zbraně je s výjimkou případů nutné obrany zakázáno.*
- e) *Vstup do obydlí a na místa veřejně nepřístupná je zakázán.*
- f) *Policisté provádějící sledování nejsou oprávněni sledovanou osobu zajistit ani zatknout.*
- g) *O všech operacích se podává zpráva orgánům smluvní strany, na jejímž území proběhly; policisté, kteří prováděli sledování, mohou být požádáni, aby se dostavili osobně.*
- h) *Orgány smluvní strany, z níž pocházejí policisté provádějící sledování, pomáhají na žádost orgánů smluvní strany, na jejímž území ke sledování došlo, při vyšetřování následujícím po sledování, kterého se účastnily, včetně soudního řízení.²⁸*

Orgány provádějící sledování v rámci svého působení mimo území České republiky zde nejsou zásadně oprávněny provádět donucovací úkony, které souvisejí s ochranou zejména soukromí a osobní svobody sledované osoby, přičemž bilaterální smlouva může okruh postupů, které mohou, resp. nemohou uvedené orgány provádět na území cizího státu, stanovit jinak, tj. šířeji či úžeji. Tento zákaz však nevylučuje požádat o zatčení či zadržení orgány státu, v němž je sledování prováděno.

Další podmínkou je, že subjekty provádějící sledování zde budou postupovat v souladu s právními předpisy daného státu a respektovat pokyny, které obdrží v rámci spolupráce s příslušným oprávněným orgánem cizího státu a kdykoliv budou moci prokázat, že jednají z úředního pověření, tj. musí být schopni prokázat se služebním průkazem.

Bilaterální smlouvy se sousedními státy

Jak již bylo zmíněno, dalšími právními předpisy, které upravují přeshraniční sledování jsou vzájemné bilaterální smlouvy mezi sousedními státy

²⁸ Ibid.

schengenského prostoru. Efektivní přeshraniční policejní spolupráce by nebyla možná bez vyjednání bilaterálních smluv mezi ČR a sousedními zeměmi, které doplňují a rozšiřují unijní smlouvy a mechanismy. Česká republika má uzavřeny tyto smlouvy se Slovenskou republikou, Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou. Tyto smlouvy mimo jiné rozšiřují možnosti přeshraničního sledování.

Slovenská republika

S tímto národně nejbližším státem byla uzavřena bilaterální smlouva již roku 1992. Aktuální právní předpis, kterým se řídí přeshraniční sledování:

Sdělení 65/2014 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o změně a doplnění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech z 29. října 1992 a jejího závěrečného protokolu.

Uvedený protokol byl uzavřen na základě potřeby účinně čelit novým formám trestné činnosti a zejména reagovat na mezinárodní charakter trestné činnosti, ve snaze usnadnit poskytování právní pomoci mezi oběma státy a doplnit úpravu vzájemných právních vztahů v trestních věcech. Přeshraničnímu sledování se věnuje článek 9 uvedeného protokolu.

Uvedený protokol zcela nepochybně vychází z Schengenské prováděcí úmluvy, ale je podstatné, že v problematických věcech ji rozšiřuje a dává větší prostor ke splnění určitých zákonných podmínek, kterým se následně bude věnováno.

*(1) Policisté jedné smluvní strany jsou při získávání důkazů v trestní věci vedené **pro úmyslný trestný čin, který je trestným činem i podle vnitrostátního právního řádu druhé smluvní strany**, oprávněni vykonávat sledování osob a věcí na území druhé smluvní strany (dále jen „přeshraniční sledování“), jestliže tato smluvní strana souhlasila s přeshraničním sledováním na základě žádosti o vzájemnou pomoc předem podané příslušným justičním orgánem. Souhlas*

může být vázán na podmínky. Na žádost se sledování osoby odevzdá policistům té smluvní strany, na jejímž území se sledování uskutečňuje.²⁹

Ustanovení odstavce prvního článku 9 umožňuje oprávněným orgánům sledovat osobu pro podezření z jakéhokoliv úmyslného trestného činu. Jediné omezení spočívá v oboustranné trestnosti činu, tj. čin musí být stanoven jako trestný jak v České republice tak ve Slovenské republice. Tohle stanovení se týká běžné i urgentní varianty přeshraničního sledování, což je velké rozšíření možností sledování oproti výše uvedené Schengenské prováděcí úmluvě.

(3) Jestliže není možné z důvodů zvláštní naléhavosti předem požádat příslušné justiční orgány druhé smluvní strany o souhlas s přeshraničním sledováním, mohou policisté provádět přeshraniční sledování při splnění těchto podmínek:

*c) na žádost příslušného justičního orgánu smluvní strany, na jejímž území se uskutečňuje přeshraniční sledování, se toto sledování musí ihned ukončit; stejně se postupuje, jestliže souhlas s přeshraničním sledováním nebyl poskytnut do **dvanácti (12) hodin** od překročení státní hranice druhé smluvní strany.³⁰*

V ustanovení článku 9 odst. 3 písm. c) je stanovena doba pro poskytnutí souhlasu s přeshraničním sledováním při urgentní variantě, tj. sledování bez předchozího povolení daného státu. Rozdíl v době je velice markantní. Oproti pěti hodinové, těžko stíhatelné době pro získání povolení, jenž je uvedena v Schengenské prováděcí úmluvě, ale i v zákoně č. 104/2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je zde doba dvanáctihodinová. Při této době už si lze představit získání povolení za jakýchkoliv situací.

*(9) Pokud se přeshraniční sledování pro účely uvedené v odstavci 1 provádí výhradně za využití technických prostředků sledování bez potřeby pomoci druhé smluvní strany, **není třeba jejího předchozího souhlasu**. K využití výsledků takového přeshraničního sledování, které bylo provedeno bez předchozího souhlasu, je třeba souhlasu oprávněného orgánu smluvní strany, na jejímž území bylo takové přeshraniční sledování prováděno. Není-li souhlas udělen,*

²⁹ Sdělení 65/2014 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o změně a doplnění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou z 29. 10. 1992.

³⁰ Ibid.

*nesmí být materiály získané takovým přeshraničním sledováním použity v trestním řízení; záznamy vyhotovené s použitím technických prostředků sledování se musí bezodkladně zničit.*³¹

Jak již bylo výše uvedeno, se všemi sousedními státy, vyjma Polské republiky, lze provádět výhradně technické sledování bez předchozího souhlasu dotčeného státu a to do doby, než budou výstupy ze sledování použity jako důkaz. Platí však ohlašovací povinnost při překročení státní hranice.

Spolková republika Německo

S Německem máme nejdelší společnou státní hranici a dle mého názoru zde probíhá přeshraniční sledování v nejvyšší míře. Společnou bilaterální smlouvu máme uzavřenou od roku 2002. Aktuální právní předpis, kterým se řídí přeshraniční sledování:

Sdělení 68/2002 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o dodatcích k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 a usnadnění jejího používání.

Již název smlouvy říká, že její obsah je určen k usnadnění mezinárodní policejní spolupráce. Stejně jako smlouva se Slovenskou republikou, jsou ustanovení o přeshraničním sledování velmi podobná s Úmluvou. Zaměřeno bude pouze na odlišná ustanovení, která jsou velmi důležitá. Přeshraničnímu sledování se věnuje článek 19.

(2) Jestliže nelze s ohledem na zvláštní naléhavost věci požádat o předchozí souhlas druhé smluvní strany, smějí úředníci pokračovat ve sledování osoby dál přes hranici.

*Sledování je třeba zastavit, jakmile to bude na základě sdělení nebo dožádání požadovat smluvní stát, na jehož výsostném území se sledování provádí, nebo jestliže souhlas nebude udělen **do dvanácti hodin od překročení hranic s tím,***

³¹ Ibid.

že hodiny mezi devátou hodinou večerní a devátou hodinou ranní se nezapočítávají.³²

Dle výše uvedeného ustanovení smlouvy nastává opět rozdíl v průběhu urgentní, předem nepovolené, varianty přeshraničního sledování. Doba udělení souhlasu je ještě benevolentnější než ve smlouvě se Slovenskou republikou. Situace nezapočítávání hodin v určitý čas velmi usnadňuje proces získání povolení.

Další rozdíl, který je podstatný zejména pro řidiče služebních vozidel specializovaných pracovišť je patrný v ustanovení článku 19 odstavce 3 bodu 2.

2. Při provádění přeshraničního sledování podléhají úředníci smluvního státu stejným dopravně-právním předpisům jako úředníci smluvního státu, na jehož výsoštném území sledování pokračuje. Smluvní státy se budou vzájemně informovat o platném stavu práva.³³

V případě sledování ve Spolkové republice Německo se řídí oprávněné orgány předpisy stejně tak, jako například němečtí policisté provádějící sledování. Oproti jiným státům dochází opět k posunu, neboť tam je třeba se řídit nekompromisně dopravními předpisy, jako ostatní účastníci silničního provozu. A každý příslušník policie, který někdy sledoval vozidlo ví, že tato situace je téměř nemožná. Nicméně je velmi důležité zjistit skutečné možnosti a oprávnění, které jsou platná v daném spolkovém státě. K tomuto jsou zřízeny společná centra policejní spolupráce, které jsou schopny sledujícím subjektům informace opatřit.

Stejně tak jako se Slovenskou republikou a Rakouskou republikou je upravena možnost výhradně technického sledování. Podmínky jsou de facto stejné.

³² Sdělení 68/2002 Sb. m. s., *Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo z 2. 2. 2002.*

³³ Ibid.

Rakouská republika

Smlouva mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o policejní spolupráci o a druhém dodatku k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959 byla podepsána dne 14. července 2005 ve Vídni a vstoupila v platnost 1. července 2006. Předpis, kterým se řídí přeshraniční sledování:

Sdělení 65/2006 Sb. m. s. Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Rakouskou republikou o policejní spolupráci a o druhém dodatku k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních z 20. dubna 1959.

I když i tato smlouva vychází ze Schengenské prováděcí úmluvy, odlišnost je dána zejména tím, že Rakousko je jediná sousední země, která aplikuje na přeshraniční sledování evropský zatýkací rozkaz Rámcového rozhodnutí Rady Evropské unie č. 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy. I zde bude zaměřeno zejména na odlišnosti v právní úpravě.

(1) Úředníci jsou v rámci vyšetřování trestného činu osoby, která je podezřelá z účasti nebo spáchání trestného činu, který spadá do oblasti působnosti evropského zatýkacího rozkazu, nebo je přistižena při páčání takového trestného činu nebo je pro něj stíhána, oprávněni pokračovat ve sledování osoby na území druhého smluvního státu, jestliže tento smluvní stát s přeshraničním sledováním na základě předem podané žádosti o vzájemnou pomoc souhlasil. Souhlas může být vázán na podmínky. Na požádání je nutno sledování předat úředníkům toho smluvního státu, na jehož území se sledování provádí.³⁴

Z tohoto ustanovení je patrná odlišnost od Spolkové republiky Německo a Slovenské republiky, které evropský zatýkací rozkaz na přeshraniční sledování neuplatňují. Rakouská republika podmiňuje možnost přeshraničního sledování pouze u trestných činů, na které je možné vydat evropský zatýkací rozkaz. Jedná se o trestné činy, které lze potrestat odnětím svobody nebo ochranným

³⁴ Sdělení 65/2006 Sb. m. s., Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Rakouskou republikou z 14. 8. 2005.

opatřením spojeným s odnětím osobní svobody s horní hranicí sazby v délce nejméně 1 rok.

(2) Jestliže nelze z důvodů zvláštní naléhavosti požádat o předchozí souhlas druhého smluvního státu, smějí úředníci pokračovat ve sledování osoby na území druhého smluvního státu za níže uvedených podmínek:

*c) Sledování je nutno zastavit, jakmile o to požádá smluvní stát, na jehož území se provádí, nebo jestliže souhlas nebude udělen **do dvaceti čtyř hodin** od překročení státních hranic.³⁵*

V případě tzv. urgentní varianty přeshraničního sledování, tedy v případech, kdy není možné podat příslušnému orgánu druhého státu žádost o přeshraniční sledování před zahájením sledování na území druhého státu, dochází k prodloužení původní pětihodinové lhůty (vycházející z Schengenské prováděcí úmluvy), po kterou je možno v urgentních případech sledovat na území druhého státu bez uděleného souhlasu, na 24 hodin.

Velmi podobně je i v Rakouské republice upravena problematika výhradně technického sledování. Jako s německou a slovenskou stranou, postačuje pouze oznámení o překročení technického prostředku státní hranici a následná žádost o povolení použití tohoto prostředku jen v případě jeho procesního využití.

Státy mimo schengenský prostor

Vzhledem k rozmanitosti institutu přeshraničního sledování lze předpokládat, že se oprávněné orgány provádějící sledování dostanou i do států, které nespádají do schengenského prostoru. Tuto spolupráci formou přeshraničního sledování upravuje Druhý dodatkový protokol k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních, jehož článek 17 vymezuje velmi podrobně postupy a jejich podmínky v souvislosti s tímto úkonem. Tento protokol a uvedený článek 17 je téměř identický s Schengenskou prováděcí úmluvou, která popisuje postup přeshraničního sledování v článku 40. Při přeshraničním sledování v oblastech mimo Schengen se oprávněné orgány České republiky řídí tímto protokolem, uvedeným ve Sdělení 48/2006 Sb. m. s. Ministerstva

³⁵ Ibid.

zahraničních věcí o sjednání Druhého dodatkového protokolu k Evropské úmluvě o vzájemné pomoci ve věcech trestních.

Je však nutno dodat, že většina států uplatnila výhradu k možnosti přeshraničního sledování v rámci výše uvedené smlouvy, z čehož vyplývá nemožnost přeshraničního sledování, neboť chybí základní podmínka – existence platné mezinárodní smlouvy.

Prozatím je velká část signatářů Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních mimo jiné právě k tomuto institutu skeptická, takže míra ratifikace Druhého dodatkového protokolu je nízká a počet států, které naopak výhradou odmítly používání tohoto ustanovení, je vysoký.³⁶

3.3 Komparace vnitrostátní a mezinárodní právní úpravy

V rámci přeshraničního sledování se předpokládá, že stát, který provádí sledování konkrétní osoby či věci na svém území, požádá podle specifika dané věci druhý stát, aby buď příslušné orgány povolily pokračování sledování na svém území, nebo aby jeho orgány sledování převzaly. Účelem ustanovení § 62 zákona č. 104/2013, o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních je vnitrostátní implementace zvláštních ustanovení mezinárodních smluv, která vzájemně umožňují svým smluvním stranám, aby jejich příslušné orgány (policejní nebo i jiné, např. celní orgány) v rámci započatého sledování, které bylo v souladu s vnitrostátními předpisy povoleno na území cizího, obvykle jejich domovského státu, překročily hranice sousedního nebo i dalšího státu.

Jak již bylo výše uvedeno, základním předpokladem přeshraničního sledování je existence platné mezinárodní smlouvy. Při provádění tohoto úkonu je třeba důkladné zjištění a následné prostudování této mezinárodní smlouvy. Protože jak je již z výše uvedeného patrné, nejen lhůty k získání patřičných povolení nevychází z vnitrostátní právní úpravy, nýbrž z mezinárodních smluv.

³⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-043-0.

V případě zaměření se na komparaci celkové úpravy přeshraničního sledování, je třeba v základu rozlišit státy, se kterými máme uzavřeny vzájemné smlouvy, které se týkají i přeshraničního sledování, dále státy, které jsou součástí schengenského prostoru a vztahuje se na ně Schengenská prováděcí úmluva a tím pádem i její ustanovení o přeshraničním sledování a v závěru státy, které jsou vně Schengenu, ale alespoň přistoupily k ratifikaci Evropské úmluvy o vzájemné pomoci ve věcech trestních. Ostatní státy jsou bohužel pro přeshraniční sledování v současnosti nedostupné.

Ohledně bilaterálních smluv se sousedními státy mimo Polské republiky, kde je aktuálně možnost přeshraničního sledování prakticky zablokována vzhledem k rozporům mezi polskou policií a justicí ohledně použitelného právního základu, je třeba dodat, že se jedná o zásadní průlom, jak provádět úkon přeshraničního sledování.

Jeden z nejdůležitějších posunů je změna lhůt potřebných pro získání povolení při urgentní variantě sledování. Prodloužení lhůt vychází ze zkušeností praxe, kdy je často sledování nutno zastavit pouze proto, že v pětihodinové lhůtě, kterou vyžaduje Úmluva, nejsou orgány druhého státu schopny žádost o povolení sledování vyřídit.

Další podstatné změny, které přinesly bilaterální smlouvy se týkají čistě úpravy přeshraničního sledování výhradně za pomoci technických prostředků. Jedná se o případy, kdy státní hranice překročí pouze technické zařízení, jehož pomocí je sledování realizováno, nikoli pracovníci provádějící sledování. Současně nedochází k žádnému zapojení pracovníků druhého státu do sledování. K takovému přeshraničnímu sledování není zapotřebí předchozího souhlasu druhého státu. Jakmile smluvní stát provádějící sledování zjistí, že technické zařízení je na území druhého státu, musí o tom tento stát neprodleně informovat. Pokud smluvní stát provádějící sledování bude chtít využít jeho výsledky, požádá druhý smluvní stát o souhlas s využitím výsledků této formy sledování v rámci standardní právní pomoci. V případech, kdy je sledování prováděno výhradně za pomoci technických prostředků, není nutné zajišťovat standardní postup. Při tomto sledování se pracovníci vyhodnocující technický záznam o sledování, o tom, že technické zařízení překročilo státní hranice,

dozvědí zpravidla s časovým odstupem. Úprava odpovídá vývoji v oblasti sledování osob a věcí, které v současné době často probíhá pouze za využití technických prostředků. Nedochozí k průlomů do ochrany lidských práv, samotné nasazení sledování na vlastním území musí být povoleno zcela standardním způsobem, na české straně státním zástupcem v souladu s § 158d zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. V případě technického sledování dochází k zásahu do soukromí v zásadě pouze ve státě, kde se orgány činné v trestním řízení seznamují s výsledky sledování (s pohybem technického zařízení), tedy nikoli v „územním“ státě, který není v dané záležitosti žádným způsobem činný. Nedochozí ani k zásahu do státní suverenity, neboť technické zařízení pouze monitoruje pohyb sledovaného objektu po území druhého státu bez fyzické přítomnosti pracovníků provádějících sledování na území druhého státu. Dostatečná ochrana zájmů osob i státu je zajištěna povinností informovat o sledování a požádat o souhlas s procesním využitím výsledků přeshraničního sledování.

Další změny, které přináší existence bilaterálních smluv, se týkají trestných činů, při jejichž páčání je možnost použít přeshraniční sledování. I zde je úprava pozitivně změněna a možnost použití uvedeného úkonu je širší. Ostatní změny se týkají zejména provádění sledování, které využijí zejména v praxi specializované pracoviště.

4 Základní zásady a taktické principy sledování

Každá specializovaná činnost má své zásady a principy z kterých vychází. Vymezení základních zásad, principů a realizace sledování v sobě musí obsahovat základní a specifické znaky, které ho řadí mezi specifické policejní činnosti a současně ho charakterizuje jako jeden z nástrojů operativně pátrací činnosti, zařazený mezi operativně pátrací prostředky dle trestního řádu.

Mezi základní zásady sledování osob a věcí patří utajenost, aktivnost a hodnověrnost a úplnost faktů získaných sledováním. Tyto zásady nesmějí být nikdy porušeny, jsou stěžejní pro naplnění cíle sledování. Jejím porušením dochází k nemožnosti dalšího výkonu sledování.

Dalším, neméně důležitým prvkem jsou taktické principy sledování. Tyto principy jsou neočekávanost sledování, operativnost sledování a součinnost subjektů sledování. Jsou určitými návodnými pokyny pro organizaci a provádění sledování. Podporují a rozvíjejí uplatňování hlavních zásad sledování.

Dá se říci, že jen striktním dodržováním základních zásad a principů sledování, může být jeho realizace úspěšná. Každé podcenění uvedené zásady nebo principu, může vést k narušení průběhu akce, nebo jeho výsledku.

Aj na základe analýz neúspešných akcií sledovania, prípadne ich negatívnych výsledkov môžeme potvrdiť, že iba striktným a nekompromisným dodržiavaním uvedených základných zásad a princípov môže byť sledovanie úspešné.

Každé podcenenie, čo i len jednej zásady, zvyčajne vedie k narušeniu priebehu alebo výsledkov akcie. To môže mať za následok predčasné ukončenie resp. prezradenie akcie. Ale čo je horšie, môže viesť k zmareniu celého operatívneho zámeru súvisiaceho s nasadením značného množstva sil, nástrojov a nákladov viacerých zložiek a služieb Policajného zboru i mimo neho, vrátane neopakovateľnosti konkrétnej situácie.³⁷

³⁷ METEŇKO, Jozef. *Sledovanie I*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, Katedra kriminálnej polície, 2002. ISBN 80-8054-219-8.

4.1 Utajenosť

„Pre celý rozsah efektívnej konšpirácie platí základný zákon konšpirácie: zakrytie činnosti predchádza nielen jej výsledkom, ale aj činnosti samej. Teda základom úspešnej konšpirácie je jej preventívny účinok a pôsobenie.“³⁸

Utajenosť neboli konspirácie je najdôležitejšou zásadou sledovania a rozumí sa tým povinnosť policistov špecializovaných pracovísk organizovať sledovanie tak, aby ich činnosť nevzbudila pozornosť a podozrenie objektu sledovania ani ďalších osôb. Ich činnosť nesmie budiť podozrenie ani v širšom okolí, kde sledovanie prebieha. Táto zásada nabýva dôležitosť najmä v poslednej dobe, najmä pri sledovaní osôb páchajúcich organizovanou trestnou činnosťou. Tieto osoby z hľadiska finančných možností, technického zabezpečenia, svojej kriminálnej minulosti, poznajú formy a metódy práce polície a už z vlastnej skúsenosti alebo zverejnených informácií z policejných alebo iných bezpečnostných zdrojov, prípadne zo svojich zdrojov priamo medzi príslušníkmi polície či iných bezpečnostných zborov. Tieto osoby sa snažia odhaliť pracovníkov vykonávajúcich sledovanie, pričom pri svojej činnosti využívajú sebakontrolu i kontrolu širšieho okolia a niektorí využívajú i možnosti kontraspionáže.

I pre tieto prípady je k dispozícii viacero riešení. Okrem nasadenia väčšieho počtu osôb vykonávajúcich sledovanie a väčšieho nasadenia technických prostriedkov, ktoré je najčastejšie, sa jedná najmä o nižšie uvedené preventívne zabezpečenie sledovania.

Utajenie v sledovaní sa zabezpečuje:

- a) osobným utajením policistov špecializovaných pracovísk
- b) utajením špecializovaných pracovísk
- c) utajeným používaním technických prostriedkov
- d) vhodným maskovaním policistov špecializovaného pracoviska a prostriedkov
- e) vhodnou legendou a chovaním policistov špecializovaného pracoviska

³⁸ METEŇKO, Jozef. *Sledovanie v bezpečnostných činnostiach*. Bratislava: Katedra kriminálnej polície, Akadémia PZ, 2002. ISBN 80-8054-237-6.

Osobní utajení

Osobní utajení pracovníka zařazeného na specializovaném pracovišti se rozumí utajení jeho příslušnosti k policii před civilními osobami, ale i před policisty zařazenými na jiných pracovištích. Pokud je pracovník specializovaného pracoviště utajen, je nezbytné, aby legenda, pod kterou vystupuje, byla dotažena do každého detailu, včetně legendy utajeného pracoviště. K tomuto účelu by měl být vydán krycí doklad a legenda o vykonávaném zaměstnání by se měla krýt s legendou uvedeného pracoviště. V současné praxi bohužel není takové utajení prováděno, a proto je nutné, aby policisté specializovaných pracovišť přizpůsobili svoje chování a vystupování, zejména v případech, kdy již není možné utajit příslušnost k policii před některými osobami, utajit svoji příslušnost k specializovanému pracovišti. Každý pracovník specializovaného pracoviště musí znát práva a povinnosti a mít alespoň základní vědomosti o organizaci, pod kterou je konspirativní pracoviště legalizované, aby mohl vůči nepovolaným osobám vystupovat důvěryhodně.

Taktéž ve svém bydlišti a jeho okolí musí mít každý pracovník specializovaného pracoviště vypracovanou vhodnou legendu, pod kterou vystupuje. Rozhodující význam pro samotné utajení má jeho chování a vystupování v místě bydliště. V plném rozsahu se většinou nepodaří natrvalo utajit vztah k policii, ale je nezbytné, aby byla utajena jeho příslušnost k specializovanému pracovišti.

Utajení specializovaných pracovišť

Specializovaná pracoviště by měla být umístěna odděleně od ostatních útvarů policie. V praxi to bohužel, zejména z finančních a částečně i organizačních důvodů není dodržováno. Pracoviště by měla být legendována dle velikosti a místních podmínek. Pracoviště s velkým počtem osob a vozidel by měla být umístěna ve frekventovaném prostředí. Pracoviště by měla odpovídat co nejvíce legendě, pod kterou byla vytvořena.

Za účelem krytí služebních dopravních prostředků v evidenci motorových vozidel je možno zřizovat krycí doklady. Jedná se o krycí doklady s legalizací a krycí doklady k operativnímu využití.

Krycí doklad k operativnímu využití - je doklad, jehož některé údaje v něm obsažené nejsou vloženy do příslušných informačních systémů; pouze v případě, kdy je nezbytné, aby tyto údaje v informačních systémech existovaly za účelem opatření krycího dokladu, je možné je do informačních systémů vložit na dobu nezbytně nutnou.³⁹

Krycí doklad s legalizací - doklad, jehož údaje v něm obsažené jsou vloženy do příslušných informačních systémů bez vazby na některé další informační systémy (zejména bez vazby na manuální evidence vedené v písemné formě).⁴⁰

Krycí doklady s legalizací se bohužel přestávají používat z důvodu velmi problematického pozdějšího řešení dopravních přestupků daného služebního vozidla, kdy přestupek nemůže být řádně vyřešen a tím vznikají složité komplikace. V současné době se převážně používají krycí doklady k operativnímu využití. Na druhou stranu nastává, dle mého názoru, mnohem závažnější problém a to prozrazení služebních dopravních prostředků. Osoby, které páchají trestnou činnost, jsou ve svých metodách stále sofistikovanější, a tudíž pro ně mnohdy není problém zajistit si i policejní lustrování služebního vozidla. Při této lustraci přímo nezjistí, že se jedná o vozidlo Policie České republiky, ale dozví se, že vozidlo je v určité formě utajení. Výsledek je pro specializované pracoviště negativní.

Krycí doklady k operativnímu využití jsou určeny k používání vůči osobám, které nemají možnost si údaje obsažené v krycím dokladu ověřit v příslušných informačních systémech nebo evidencích.

Krycí doklady s legalizací jsou určeny k používání zejména vůči osobám, které mají možnost si údaje obsažené v krycím dokladu ověřit v příslušných informačních systémech nebo evidencích. Krycí doklady s legalizací jsou určeny zejména k zamezení identifikace provozovatele vozidla nebo k potvrzení informace, že provozovatelem vozidla není policie nebo Ministerstvo vnitra.⁴¹

³⁹ P PP č. 35/2016 čl. 2.

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ibid. Čl. 7.

Utajené používání technických prostředků

Při sledování osob a věcí se používají speciální prostředky, které jsou utajovány před objektem sledování i ostatními osobami. Je to zejména rádiové spojení mezi členy skupiny, kteří provádí sledování, ať už osobní nebo vozidlové. Další prostředky využívané při sledování, jsou dokumentační a to jak skryté, tak i běžné, které se používají například pod záštitou určité legendy. K jejich utajenému používání je nutné mít určité praktické dovednosti a návyky. Malá zkušenost a nesprávné používání mohou upoutat pozornost objektu sledování nebo jeho okolí a vést k odhalení sledovací akce.

Maskování

Maskování je souhrn konkrétních opatření, jejichž cílem je legalizovat pracovníky specializovaných pracovišť nebo jimi používané prostředky v určitém prostoru nebo čase jako osoby nebo věci, jejichž přítomnost je pro objekt sledování a jeho okolí zcela přirozená. Individuální maskování každého pracovníka specializovaného pracoviště musí být samozřejmé. Využívány jsou různé převleky a doplňky, samozřejmě pod vhodnou legendou. Významem maskování je především utajení sledování a znesnadnění objektu sledování odhalit sledující policisty. Z tohoto důvodu mohou sledovači využívat i krycí doklady, jimiž se rozumí dokumenty pro utajení příslušnosti k policii. Jejich používání upravuje pokyn policejního prezidenta číslo 35/2016, o krycích dokladech. Pracovníci specializovaných pracovišť musí vystupovat přirozeně, tak aby legenda i maskování, které použijí, nevzbudili pozornost objektu nebo jeho okolí. Pokud pracovník přišel do kontaktu s objektem sledování a je nucen se za ním pohybovat opakovaně i v jiném prostředí, použije převlek, jenž zásadně změní jeho vzhled. Význam maskování je opravdu dominantní, umožňuje samotný výkon sledování, zajišťuje konspiraci a znesnadňuje objektu sledování odhalení pracovníků specializovaných pracovišť. Taktéž se maskují všechny druhy používaných prostředků. Jsou maskovány tak, aby se utajilo jejich pravé využití. Při maskování musí být dodrženy tři hlavní zásady, kterými jsou opravdovost, rozmanitost a aktivnost maskování.

Opravdovost – spočívá v tom, že použité maskovací prostředky jsou v souladu s prostředím, ve kterém jsou použity a zároveň s chováním a legendou

pracovníka provádějícího sledování nebo prostředku, který je maskován. V praxi to znamená, že maskovací prostředky, které v některém prostředí vypadají přirozeně a jsou úspěšně využity k utajení sledování, mohou být naopak v jiném prostředí důsledkem odhalení sledování, neboť budí pozornost svojí nevhodností v tomto prostředí.

Rozmanitost – spočívá ve využívání široké škály maskovacích prostředků. Je třeba vyloučit jakékoliv pravidelné opakování, šablonovitost v jejich používání tak, aby objekt sledování neměl možnost vypozerovat opakovanost některého z maskovacích prostředků.

Aktivnost – spočívá v aktivním využití nejrůznějších maskovacích prostředků, v neustálém objevování nových a netradičních prostředků a v jejich různých kombinacích. Aktivitu v maskování musí bezpodmínečně dodržovat při sledování všichni pracovníci, neboť pochybení jednoho může vést k negování snahy maskovat se ostatních pracovníků a tím k odhalení celého sledování.

Legenda

Legendou se rozumí smyšlené podání s vhodně zařazenými pravdivými prvky navazujícími na přirozeně vzniklou situaci, které působí hodnověrně a je způsobilé potřebným směrem ovlivnit myšlení nebo jednání určitých osob, aniž by mohli odhalit utajovaný záměr nebo činnost. Údaje použité v legendě jsou tedy úplně nebo částečně vymyšleny a musí mít charakter pravděpodobnosti v případě prověrky ze strany objektu sledování. Při tvorbě legendy je nezbytné mít dostatek informací o prostředí, kde bude použita. Legenda použitá pracovníkem specializovaného pracoviště musí být v souladu s jeho linií chování, kterou používá (za koho se vydává) a musí odpovídat charakteru a schopnostem osoby, vůči které má být použita. Úspěch legendy závisí na obsahu a kvalitě smyšlených údajů, z velké části také na osobě, proti které má být použita, jaké má zkušenosti a možnosti prověrky a zejména na osobě pracovníka, který ji používá – jak dokáže svým chováním a legendou přesvědčit objekt sledování. Legendy je možné rozdělit podle času využití a významu.

Dělení legend podle časového využití:

Krátkodobé - mají platnost na určitém úseku sledovací akce, maximálně v průběhu jedné sledovací směny nebo sledování jednoho objektu. Chování a jednání pracovníka specializovaného pracoviště směřuje ke krytí konkrétní činnosti v blízkosti sledované osoby, která je omezená místem i časem.

Dlouhodobé - mají platnost několik měsíců až několik let a slouží ke krytí specializovaných pracovišť, sil a prostředků.

Dělení podle významu:

Nosné - legendy, které přesvědčivým způsobem vysvětlují různé druhy činnosti pracovníka specializovaného pracoviště nebo celé skupiny provádějící sledování, v různém čase na různých místech během jedné sledovací akce. Prolínají se celou sledovací akcí. Skládají se z dílčích legend. Pracovníci většinou vystupují a jednají jako ostatní občané. Svoji skutečnou činnost, kterou je zájem o objekt sledování, kryjí běžnou činností.

Dílčí - Vedle nosné legendy se pro zakrytí sledování v jednotlivých etapách akce používají dílčí legendy. Dílčí legenda je tedy konkrétní činnost konkrétního pracovníka specializovaného pracoviště v konkrétním čase směřující k zakrytí sledování. Jsou určeny pro objekt sledování a jeho okolí v konkrétní etapě sledovací akce. Měly by vysvětlit a vyvrátit jakékoli podezření sledované osoby, že je sledována. Dílčí legenda je nejvíce závislá na konkrétním sledovači, na jeho osobnosti, na jeho profesionalitě, ale i na schopnosti, jak dokáže svou roli zahrát navenek.

4.2 Aktivnost sledování

Základem této zásady je to, aby pracovníci provádějící sledování jasně a přesně pochopili cíle a záměry sledování. Aktivnost sledování je usměrnění veškeré činnosti pracovníků provádějících sledování k přesnému splnění úkolu a cíle, který má být sledováním splněn. Aktivnost sledování tedy předpokládá

neustálou analýzu pozorovaných jevů a na základě této analýzy používání takových prostředků a taktických postupů sledování, které zabezpečují utajení a vytvářejí předpoklady k odhalení i dobře maskované trestné činnosti objektu sledování. Stejně tak musí být zabezpečeno trvalé sledování objektu. Dosažení cíle sledování je možné pouze v případě, že sledování bude aktivním operativně pátracím prostředkem a nikoli pouze pasivním pozorováním činnosti a chování objektu sledování.

4.3 Hodnověrnost a úplnost faktů získaných sledováním

Hodnověrnost a úplnost sledování je objektivní, podrobné a komplexní zjištění a zadokumentování skutečností získaných pracovníky specializovaného pracoviště přímým sledováním. Sledování je vzhledem k bezprostřednosti získávání informací o sledovaných osobách a věcech nejdůvěryhodnější operativně pátracím prostředkem a informace jím získané není potřeba ověřovat. To znamená, že při zpracovávání informací získaných sledováním je důležité oddělit zjištěná nezpochybnitelná fakta od dohadů a vlastních dedukcí. V žádném případě není možné zjistit a zaznamenat všechny detaily v komunikaci a reakcích, všechny změny a podmínky týkající se objektu sledování. Podstatné je však dostatečně detailně a precizně zaznamenat všechny skutečnosti, případně pro trestně právní využití, které mají další význam pro proces operativně-pátrací činnosti. Hodnověrnost a úplnost faktů získaných sledováním závisí na konkrétních osobních vlastnostech jednotlivých pracovníků, zejména na kvalitě vnímání a schopnosti reprodukce dříve vnímaného.

4.4 Taktické principy sledování

Při sledování provádějí pracovníci specializovaných pracovišť individuálně i kolektivně řadu činností určených ke splnění úkolů. K tomu, aby mohly být splněny požadavky kladené na sledování, je z důvodů utajení, vzhledem k různým podmínkám vykonávaných akcí, nutno používat různé taktické formy a metody sledování. Nicméně i tyto formy a metody se musí řídit nejen

základními zásadami sledování, ale také neméně důležitými taktickými principy sledování. Jak již bylo výše uvedeno, taktické principy sledování jsou hlavními návodnými pokyny pro organizaci a provádění sledování. Podporují a rozvíjejí uplatňování hlavních zásad sledování tzn. utajenost, aktivnost a hodnověrnost faktů a úplnost informací získaných sledováním.

4.4.1 Neočekávanost sledování

Kontrola objektu sledování je nejintenzivnější v místech, kde očekává zahájení sledování. Zpravidla to je v místě bydliště, zaměstnání, po opuštění dopravního prostředku, nádraží apod. Proto je třeba začít sledování v takovém místě, kde objekt sledování nejméně očekává, že bude sledován. V době, kdy pominula jeho ostražitost a intenzivnost kontroly. Neočekávanost sledování tedy spočívá v tom, že samotné sledování se zahajuje v takovém místě a čase, kdy to objekt sledování nejméně očekává. V praxi však nastávají situace, které neumožňují vybrat si místo nebo čas sledování. Stává se tak zejména při náhlých akcích, kde může být ohrožen život, zdravý nebo hrozí velká škoda na majetku. V takových případech je obzvláště důležité dodržovat veškeré zásady sledování a minimalizovat tak jakékoliv chyby. Dalším problémem naplnění tohoto principu v současnosti je velká publicita, která způsobuje komplikace v této oblasti. Údaje se objevují i ve veřejných sdělovacích prostředcích, dostupné literatuře, elektronických médiích. Stále častěji se mluví o sledování osob policií. Pachatelé trestných činů mají možnost seznámit se s prostředky, které policie používá k odhalování a dokumentování trestné činnosti a snaží se efektivně zakrývat svou nezákonnou činnost. Proto pachatelé trestné činnosti dělají všechno proto, aby při očekávaném využití prostředků operativně pátrací činnosti proti nim vykazovalo jejich jednání zdání bezúhonných a poctivých občanů a současně nedávalo obraz o úrovni jejich odborných znalostí v této oblasti.

4.4.2 Operativnost sledování

Operativnost spočívá ve správném použití způsobů sledování, jejich včasném střídání v závislosti na prostředí a situaci v těsném spojení s operativním využitím pracovníků, tj. sil a prostředků specializovaného pracoviště tak, aby to z hlediska vzniklé situace bylo co nejefektivnější. S tímto úzce souvisí použití uvedených sil a prostředků potřebné kvality, příslušných metod a forem sledování v závislosti na vývoji operativní situace a průběhu sledovací akce. Tento princip předpokládá, že pro dosažení kvalitních a včasných výsledků je nevyhnutelné rychle a organizovaně soustředit všechny dostupné síly a potřebné prostředky. Efektivnost procesu sledování však současně vyžaduje rozdělení pracovníků a prostředků tak, aby největší část byla zainteresována na úkol, který je v daný moment nejdůležitější. Nadbytek sil a prostředků ve vymezeném operačním prostoru sledování je nutné omezit i při složitých nebo důležitých akcích tak, aby mohli být splněny základní taktické záměry.

4.4.3 Součinnost subjektů sledování

Součinnost vychází ze samotné podstaty sledování jako kolektivní činnosti. Při aplikaci tohoto principu se předpokládá vytvoření vzájemných vnitřních vazeb při plnění určitých úkolů. Projevuje se ve spolupráci jednotlivých členů skupiny provádějící sledování, mezi několika skupinami navzájem, mezi skupinou a dozorčí službou specializovaného pracoviště, mezi skupinou a vedoucími pracovníky specializovaného pracoviště, mezi jednotlivými specializovanými pracovišti navzájem a mezi specializovaným pracovištěm a oprávněným policistou. Na bezvadné součinnosti všech výše uvedených subjektů závisí kvalita a efektivnost sledování. Mezi všemi zúčastněnými subjekty musí fungovat kvalitní spojení, aby docházelo k včasnému předávání přesných informací o dané situaci a na jejich základě ke kvalifikovanému rozhodování o dalším postupu.

5 Druhy sledování

V současné době představuje sledování osob a věcí důležitý operativně pátrací prostředek, jehož účelem je, velmi stručně řečeno, získávání informací. Sledování vždy směřuje k získávání poznatků o osobách a věcech, které jsou důležité pro prověřování skutečností nasvědčujících spáchání trestného činu a v dalších stadiích řízení i k objasňování a prokazování skutečností důležitých pro trestní řízení.

Účelom sledovania osob udalostí a vecí je zisťovať činnosť sledovaných osôb, sledovať stav, časovú a priestorovú zmenu vecí a dejov a túto činnosť písomnou, zvukovou a obrazovou formou dokumentovať.⁴²

Aby byl splněn uvedený účel sledování, provádějí pracovníci specializovaných pracovišť činnosti, které jsou z důvodu utajení a dalších relevantních požadavků na sledování zapotřebí uskutečňovat specifickými formami a metodami. Použití těchto taktických forem a metod sledování ovlivňuje řada faktorů. Mezi ně patří připravenost sil a prostředků sledování, znalosti objektu sledování o formách a metodách práce policie, způsob pohybu objektu sledování a prostředí, ve kterém se objekt sledování pohybuje. Je třeba dodat, že použití taktických forem a metod sledování závisí na momentální operativní situaci, která se neustále mění a tudíž dle potřeby tyto formy a metody měnit a kombinovat.

Na základě těchto podmínek byly v minulosti vytvořeny a stanoveny druhy sledování, které se dále rozvíjejí ve zmiňované formy a následně konkrétní metody sledování.

Druhy sledování osob a věcí:

- a) kontaktní sledování,
- b) technické sledování,
- c) kombinované sledování.

⁴² METEŇKO, Jozef. *Sledovanie I*. Bratislava: Akadémia PZ v Bratislave, Katedra kriminálnej polície, 2002. ISBN 80-8054-219-8.

5.1 Kontaktní sledování

Kontaktním sledováním se rozumí sledování, kdy pověřený policejní orgán sleduje fyzicky, vlastním pozorováním pohyb a komunikaci osoby nebo pohyb věci a nakládání s ní konkrétními osobami. Jde o nepozorované zjišťování co nejvíce informací a dokumentace o tom, co určitá osoba v určité době dělá, nebo co se na určitém místě odehrává. Může se jednat o časově omezené nebo nepřetržité vizuální pozorování, při němž se kromě získávání informací pořizuje podle možností také obrazová, zvuková nebo jiná dokumentace.

Zvukovými záznamy se rozumí záznamy zachycené prostřednictvím technického zařízení (magnetofonu, diktafonu, prostorového odposlechu) na příslušném nosiči, který zaznamenává zvukovou komunikaci sledované osoby s jinou osobou, s níž byla ve styku na konkrétním místě. Takový záznam je prováděn skrytě a v jakékoliv vzdálenosti objektu sledování od místa umístění příslušného technického prostředku. Obrazové záznamy jsou záznamy zachycující pomocí technického zařízení (zpravidla skrytě umístěnou videokamerou, filmovou kamerou, ale i fotoaparátem, včetně digitální kamery apod.) sledovanou osobu či sledovanou věc v určitém okamžiku na konkrétním místě tak, aby bylo možno se vizuálně, při zhlédnutí záznamu na příslušném nosiči (videokazetě, digitální kazetě, fotografii), přesvědčit o pohybu či podobě osoby, věci anebo i manipulaci s věcí. Může jít i o záznam při využití kamer či jiných technických zařízení umístěných trvale nebo po delší dobu na veřejných či veřejnosti přístupných místech, pokud je jejich ohnisko pozornosti zaměřeno na sledovaný objekt. Jinými záznamy se zde míní záznamy získávané prostřednictvím jiných technických prostředků, zejména počítačů, počítačových datových sítí, elektronické pošty, laserové techniky a dalších moderních technik, přičemž využití těchto metod se předpokládá zejména při sledování osob a věcí.⁴³

Dle situace, při které sledování probíhá, lze tuto činnost provádět výhradně peším kontaktním sledováním, kdy se pracovníci specializovaného pracoviště pohybují s objektem sledování bez dopravních prostředků. Nutno dodat, že v současné době se tato varianta nepoužívá, vzhledem k zatíženosti

⁴³ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-043-0.

silničního provozu a možnosti objektu sledování kdykoli využít dopravní prostředek. Nejčastěji dochází ke zkombinování varianty pěšího a vozidlového kontaktního sledování.

Sledování vykonávají různě četné sledovací skupiny, které jsou pro vzájemné spojení vybaveny spojovací technikou (vysílačkami). Sledovači musí znát důkladně terén (v městech například různé pasáže, průchody, slepé uličky, různé východy z budov), musí ovládat různé techniky maskování a mít potřebné vlastnosti (dobrý postřeh, nadprůměrnou paměť, vytrvalost, odolnost proti stresu). Jejich činnost je psychicky náročná, neboť velkou část času tráví pouhým čekáním a při akci se musí obávat svého odhalení či ztráty sledované osoby. Sledují-li osoby znalé forem a metod sledování, musí počítat s tím, že dobře ovládají pravidla kontrasledování.⁴⁴

5.1.1 Forma doprovodného sledování a jeho metody

Forma doprovodného sledování spočívá v kontrole činnosti objektu sledování při pohybu pracovníků specializovaného pracoviště (sledovačů) za uvedeným objektem na místech veřejnosti přístupných. Sledovač „doprovází“ objekt sledování během jeho pohybu, protože většinou neví, kudy a jak se bude sledovaná osoba pohybovat. To se týká jak pohybu pěšího, tak při použití dopravního prostředku.

Doprovodné sledování se uskutečňuje řetězem (za sledovanou osobou či vozidlem následují první a další sledovači), vidlicí (první sledovač se pohybuje objektem, další na druhém chodníku a přebírá objekt při případném odbočení, třetí a další sledovači jsou za prvním), paralelně (první a případný další sledovač se pohybuje za objektem, ostatní sledovači se pohybují v souběžných ulicích) a obklíčením (ve větším množství lidí obklopují sledovači sledovaného ze všech stran).⁴⁵

⁴⁴ CHURAŇ, Milan; PEČENKA, Marek; HONZÁK, František a kol. *Encyklopedie špionáže: Ze zákulisí tajných služeb, zejména Státní bezpečnosti*. Praha: Libri, 1993. ISBN 80-901579-1-2.

⁴⁵ Ibid.

a) *sledování řetězem* – je používáno při pěším i vozovém sledování při pohybu objektu sledování většinou po přímé a přehledné trase v málo frekventovaném prostředí. První sledovač (při vozovém sledování vozidlo) se pohybuje za objektem sledování tak, aby nebyla přerušena jeho kontrola, ostatní členové sledovací skupiny jsou rozmístěni v řetězu za prvním sledovačem. Je důležité, aby tito byli rozmístěni tak, aby udrželi co nejstálější zrakové nebo osobní spojení (v řetězu). Vzdálenost mezi prvním sledovačem, objektem sledování a dalšími sledovači se mění podle situace a prostředí, kde sledování probíhá. Pokud se sledování dostane do velké frekvence osob, je třeba, aby objekt sledování měli pod přímou kontrolou alespoň dva sledovači.

b) *sledování vidlicí* – tato metoda se využívá jen při pěším sledování zejména ve městech. První sledovač se pohybuje v odpovídající vzdálenosti za objektem sledování, odpovídá za jeho neustálý kontakt a kontrolu jeho činnosti. Druhý sledovač se na protějším chodníku předsunuje před objekt sledování, odtud se také snaží o kontrolu jeho pohybu a po jeho odbočení do příčného směru přebírá povinnosti prvního sledovače do doby, kdy tento dosáhne rozhraní odbočení. Právě v případě možného odbočení se pohybuje na jeho úrovni a podchycuje činnost v tzv. hluchých místech, kde první sledovač ztrácí možnost jeho přímé kontroly (při odbočení do postranní ulice, za různými překážkami, výklenky apod.). Třetí a další sledovači se pohybují za prvním. Tento postup zajišťuje systematickou kontrolu objektu sledování. Metoda se používá v místech se střední a menší frekvencí osob, aby nebyl zakryt výhled nenadálou překážkou (průjezd tramvaje, velkého vozidla apod.).

c) *sledování souběžné (paralelní)* – metoda, která se používá při pěším i vozidlovém sledování v místech s hustou sítí ulic, vyústujících zpravidla na hlavní komunikační tepnu. Jeden nebo dva sledovači, případně vozidla, se pohybují přímo za objektem sledování. Ostatní členové sledovací skupiny se pohybují v souběžných ulicích a přebírají sledovaný objekt pod kontrolu v případě jeho odbočení. Při použití této metody je nutná znalost prostředí a souhra pracovní skupiny.

d) *sledování obklíčením* – tato metoda se používá v místech většího soustředění osob (např. shromáždění) a na přehledných nefrekventovaných prostranstvích (např. parky), kdy zejména pěší sledovači obklíčí objekt sledování, podle dané situace se k němu přibližují a nebo v maximálním dohledu, aby byla zachována utajenost sledování před objektem, kontrolují jeho činnost. Při vozové akci na volném prostranství jeden sledovač kontroluje v maximálním dohledu jeho činnost a hlásí směr odjezdu sledovaného objektu ostatním členům skupiny, kteří obsadili v okruhu veškeré komunikace.

5.1.2 Forma vstřícného sledování a jeho metody

Forma vstřícného sledování spočívá v tom, že pracovníci specializovaného pracoviště se předsunují předem do míst předpokládaného směru pohybu objektu sledování a registrují jeho činnost. Předpokladem pro možnost použití této formy je znalost trasy pohybu sledovaného objektu a cíle jeho cesty. Je rovněž možné směr pohybu vytipovat analýzou záznamu dřívějšího sledování nebo analýzou jeho pohybu a chování během akce. I dobrá znalost prostředí umožňuje použití této formy sledování.

Vstřícné sledování je založeno na předpokládaném směru nebo cíli pohybu sledovaného. Může být statické, což je pozorování z otevřených nebo maskovaných stanovišť – stojek a pohyblivé. Pohyblivé sledování může být trasové (sledovači na předpokládané trase čekají v určitých bodech a z nich postupně sledovaného přejímají), etapové (sledují jen ve vymezeném úseku předpokládané trasy) a prostorové (sledovači se pohybují v určitém prostoru, aby mohli dokumentovat činnost sledovaného v něm).⁴⁶

a) *trasové sledování* – metoda, která se zakládá v obsazování klíčových míst na trase, po které se má pohybovat objekt sledování. Obsazují se taková místa, kde by mohl změnit směr svého pohybu nebo provádět činnost, kterou je třeba podchytit a dokumentovat. Tato místa lze obsadit za pomoci mobilních prostředků (služební vozidla, mobilní opěrné body) nebo i otevřených stojek

⁴⁶ Ibid.

v místech předpokládané činnosti či pohybu objektu sledování. Trasové sledování lze použít ve třech variantách:

1. Při mobilním vnějším pohybu objektu mimo město. Sledovači předem obsazují podél komunikace předpokládaná místa zájmů možného odpočinku (např. restaurace), místa již v minulosti objektem sledování navštívená nebo místa možného odbočení z trasy.
2. Při mobilním vnitřním pohybu sledovaného objektu městem po předpokládané trase, kdy je možné provádět sledování pomocí „mobilních bodů“. Osádky sledovacích vozů umístěných na trase přebírají objekt pod kontrolu v prostoru své působnosti a dokumentují jeho činnost.
3. Při vnitřním trasovém vizuálním sledování objektu ze „stálých opěrných bodů“, rozmístěných na trase častého průjezdu i několika možných objektů sledování, kdy pohyb objektu po trase je z jednotlivých bodů návazně předáván. Tato metoda je vysoce konspirativní a těžko odhalitelná sledovaným objektem.

b) etapové sledování (předsazení před sledovaný objekt) - spočívá v tom, že trasa předpokládaného pohybu objektu sledování se rozdělí na úseky, ve kterých bude sledován a ve kterých bude od sledování upuštěno. Tyto úseky jsou voleny po pečlivé úvaze s přihlédnutím zejména k předpokládané činnosti objektu sledování a k cíli sledování. Rozdíl mezi trasovým a etapovým sledování spočívá v tom, že při trasovém sledování je objekt sledování pod vizuální kontrolou sledovačů po dobu pohybu po vytvořené trase. U etapového sledování jsou úseky kdy se objekt sledování pohybuje bez přímé kontroly sledovačů („je mu dána důvěra“).

c) prostorové sledování – u této metody sledovači předem obsazují a kontrolují prostor, který objekt sledování navštěvuje a dokumentují zde jeho činnost. Tímto postupem je umožněno utajené sledování i v tzv. hluchých prostorech, které nejsou klasickými metodami sledování přístupné. Další využití této metody je při pohybu objektu sledování v málo frekventovaných místech, kde jsou sledovači rozmístěni do vytvořených zón, ve kterých operují jejich vhodně vytvořené

skupiny. V návaznosti přebírají objekt, dokumentují jeho činnost a předávají ho ke sledování skupině operující v další zóně. Tato metoda je relativně podobná s metodou doprovodného sledování obklíčením. Rozdíl je v tom, že obklíčení se provádí po příchodu (příjezdu) objektu sledování a metoda vstřícného sledování – prostorového se připravuje předem na místech předpokládaných činností sledovaného objektu.

Při doprovodném, ale zejména při vstřícném sledování se využívají určitá stanoviště, ve sledování se nazývají stojky.

Stojka je ve sledování místo, ze kterého sledovači skrytě nebo pod určitou legendou provádějí poznání a zachycení objektu sledování, jeho pozorování a dokumentování zájmové činnosti. Stojky jsou vytvářeny z důvodů utajení skutečné činnosti sledovačů před objektem sledování a jeho okolím. Při vytváření stojky vystupují sledovači vždy pod určitou legendou, která přirozeným způsobem vysvětluje jejich přítomnost na místě stojky v daném prostoru a čase. Stojky lze rozdělit ze dvou hledisek. Jednak podle času použití a dále dle ukrytí a maskování.

Podle času použití lze dělit stojky na dlouhodobé, které jsou umístěny v místech, kde sledovači plní dlouhodobě úkoly související se sledovaným objektem (bydliště apod.) a na přechodné, které jsou krátkodobé při sledování konkrétního objektu (zejména za pohybu).

Podle ukrytí a maskování lze dělit stojky na otevřené, což jsou místa přístupná veřejnosti. Přitom je nutné provádět opatření zabraňující možnému odhalení sledovačů před objektem sledování, ale i dalšími osobami. Při provádění této stojky je nutné vytvořit vhodnou legendu, jejíž součástí je použití odpovídajícího maskování. Dále se jedná o stojku maskovanou, která se využije v místě, kde je možné předvídat přítomnost sledovačů a zároveň máme na místě k dispozici maskovací prostředky. Posledním druhem je stojka skrytá, jejíž využití je na místech, kde je vyloučen vizuální a fyzický kontakt s objektem sledování, ale i s dalšími osobami. Tato stojka je prováděna z pevného opěrného bodu nebo z mobilního opěrného bodu.

Pevný opěrný bod je pevné stanoviště, které pracovníci specializovaného pracoviště získají, případně vybudují vlastní činností a nebo je pro ně získá oprávněný policista (byty a další prostory k ubytování, kanceláře, provozovny apod.)

Mobilní opěrný bod je speciálně upravené vozidlo, které umožňuje sledovačům skrytě vykonávat sledování osob a věcí.

5.1.3 Sledování osob a věcí za pomoci vrtulníku

Sledování za pomoci vrtulníku lze zařadit v rámci taktiky sledování mezi druh kontaktního sledování. Jedná se o kontaktní sledování proto, že sledování je prováděno v kombinaci za použití vrtulníku Letecké služby Policie ČR a kontaktním sledováním (doprovodným, vstřícným) na zemi. Jako každý druh sledování má však i sledování za pomoci vrtulníku výhody a nevýhody, které je nutno při tomto sledování vést v patrnosti a nelze je opomíjet. Důležitým činitelem při nasazení vrtulníku je míra objektivních informací k objektu sledování, k jeho trestné činnosti a k předpokládané trase pohybu. Nasazení vrtulníku na sledovací akci je poměrně náročnou záležitostí, a to především na přípravu a uplatňovanou taktiku během sledovací akce. Na druhé straně se však při dodržení všech zásad sledování zvyšuje míra utajenosti sledování.

V minulosti se k sledování za pomoci vrtulníku používal stroj Bell 412 HP, kde probíhalo sledování čistě vizuálně na objekt sledování, bez moderní techniky. Sledovač byl nucen bez sebemenší přestávky velmi pozorně pozorovat objekt. I sebemenší rozptýlení mělo za následek ztrátu objektu a velmi složité následné nalezení. Navíc požadavek znalosti sledování u pilota byl nenahraditelný, neboť právě on musel dbát velmi vysokého utajení vrtulníku před sledovaným.

V současnosti se k sledování používá vrtulník Eurocopter EC 135. U tohoto stroje již přímé vizuální pozorování není. Sledovač je zcela odkázán na přístroje, které jsou schopny sledovat objekt zájmu na opravdu velkou

vzdálenost. Prakticky je téměř nemožné, aby objekt sledování vrtulník zpozoroval, neboť ten je ve vzdálenosti, kdy ho nemůže vidět, případně slyšet. U tohoto vrtulníku nezáleží zda sledování probíhá přes den nebo v noci, protože využívá zařízení FLIR – optoelektronické zařízení, které obsahuje videokameru, speciální kameru pro snímání při nízkých hladinách osvětlení a infrakameru. Za příznivých podmínek přečte registrační značku vozidla vzdáleného několik kilometrů.

Má-li být nasazení vrtulníku na sledovací akci úspěšné, je nutné dodržet určité zásady:

- speciálně vycvičená posádka vrtulníku (personál Letecké služby Policie ČR) – posádka musí být dostatečně vycvičena v tomto druhu sledování, neboť se zdaleka nejedná o běžný let, je třeba dodržovat určité zásady utajení. Vysoký nárok je také na palubního technika, který obsluhuje obrazovku a další přístroje potřebné k nepřetržitému vizuálnímu kontaktu s objektem sledování.

- zdravotně způsobilý a speciálně vycvičený sledovač s organizačními schopnostmi – musí se jednat o velmi zkušeného sledovače, nejlépe toho, který už má zkušenosti s vedením pracovní skupiny.

- dostatečné nasazení sil a prostředků, včetně profesionální úrovně sledovačů nasazených na akci a jejich znalost taktiky sledování za pomoci vrtulníku - je vždy nutné upozornit sledovače na tzv. „dvojí velení“. Systém dvojího řízení znamená, že činnost pracovní skupiny provádějící sledování objektu za pomoci vrtulníku řídí dva vedoucí. Vedoucí pracovní skupiny, která je nasazena na pozemní sledování nadále organizuje její činnost za objektem. Část svých pravomocí však přenechává sledovači, který sleduje objekt z vrtulníku. Pokud převezme sledování vrtulník, je bezpodmínečně nutné, aby se sledovači podřídili velení z vrtulníku.

- včasné vyžádání vrtulníku - vyžadování a schvalování letů vrtulníků Letecké služby Policie České republiky upravují interní akty řízení, kterými se upravuje poskytování letecké podpory policejními vrtulníky a stanovují zásady při uplatňování požadavků na leteckou činnost pro potřeby Policie České republiky.

Jako každá metoda sledování má i tato své určité omezující faktory. Mezi ně patří zejména závislost na počasí, špatná použitelnost ve velkých městech, relativně vysoké nároky na přípravu před nasazením (vzdálenost od základny) a zejména doba sledování, která je omezena spotřebou paliva.

5.2 Technické sledování

Za dodržení podmínek ustanovení §158b a ustanovení §158d trestního řádu mohou pracovníci specializovaných pracovišť, kteří provádějí sledování jinými prostředky (převážně vizuálním pozorováním), využít možností, které nám při sledování osob a věcí poskytují nejnovější technické prostředky. V praktickém výkonu služby se jedná o možnost použít určování polohy pomocí satelitu GPS a určování polohy pomocí buněk mobilních operátorů GSM. Při využití obou těchto metod mluvíme o bezkontaktním sledování. U obou uvedených technických prostředků, které mohou velice usnadnit vizuální sledování, musí být vždy přesně vyhodnocena situace a stanoveno, do jaké míry se lze spolehnout na údaje zjištěné těmito prostředky a kde je již hranice, kde je zcela nezastupitelná úloha pracovníka specializovaného pracoviště.

GPS (Global Positioning System – z angl. globální polohový systém) - jedná se o určování polohy objektu sledování přes satelity tzn. na mapovém podkladu je vykreslený bod, kde se v dané době nachází sledovaná věc, resp. technické zařízení. Samotný princip určování polohy pomocí systému GPS (využívá se také systém GLONASS) spočívá v tom, že se na sledovaný objekt umístí čidlo, jehož polohu se pomocí vhodného sdělovacího kanálu přenáší do centra, kde se poté zobrazuje na příslušném mapové podkladu s běžnou přesností na metry. Takto získané údaje se využívají jako podpora pro činnost specializovaných pracovišť, které provádějí klasické vizuální sledování.

Sledovací lokátory se pro tyto účely na vozidla nasazují po pečlivé přípravě tak, aby nebylo samotné nasazení prozrazeno a lokátor byl umístěn na tom nejlepším možném místě, kde je minimalizována možnost, že bude odhalen. V situacích, kdy je prováděno kontaktní sledování vozidel nebo osob, které se ve vozidlech přepravují, je nasazená a funkční lokalizační jednotka na vozidle velmi

cenným pomocníkem. V takových případech totiž pracovníci specializovaného pracoviště provádějící sledování nemusí při kritických chvílích podstupovat příliš riskantní kroky, čímž minimalizují riziko vlastního prozrazení. Sledovači nemusí s objektem sledování při jeho pohybu nutně udržovat po celou dobu neustálý vizuální kontakt a např. při jízdě mimo města se pohybují záměrně mimo jeho vizuální možnosti s dostatečným odstupem, aby mohli reagovat na jeho případné snahy o náhlé změny stylu nebo směru jízdy. Sledované osoby znající formy a metody policie se zejména při rizikových jízdách na různých místech běžně a pravidelně kontrolují. Nasazený lokátor je v těchto situacích velmi užitečný.

Další možností nasazení GPS lokátoru je jeho umístění narychlo v rámci již probíhající sledovací akce nebo těsně před jejím započatím. Jedná se o naléhavé situace, kdy např. nebylo možno vozidlo osadit dříve, nebo se při sledování objevilo nově. Obzvláště důležité to může být v situacích, kdy je již předem známo, že řidič vozidla je ke svému okolí velmi pozorný a chová se standardně tak, jako by byl sledovaný. Další předpoklad nasazení lokátoru přichází v úvahu, když sledovaný objekt pojedje s vozidlem do oblastí, kde je kontaktní sledování ztíženo různými objektivními překážkami. Nasazování lokátoru v rámci takové akce je pak podstatně náročnější na zajištění okolí vozidla, neboť se podle operativní situace může odehrávat na rušnějším místě a v denní době. Samotné uložení sledovacího kompletu na vozidlo tak musí být co nejrychlejší a pokud možno nepozorovatelné, z čehož vyplývá, že GPS jednotka se ukládá na snáze dostupná místa s tím, že se po akci opět odstraní nebo přemístí na lepší místo.

GPS lokátor je kromě uvedeného také standardní součástí systému prostorového odposlechu do vozidel, jehož montáže, správu i demontáže zajišťují specializované útvary Policie ČR. Prostorové odposlechy mají výhodu zdroje připojeného na elektrické rozvody ve vozidle, proto odpadá starost o trvanlivost zdroje.

Využití této technologie přináší, jako každá technika, řadu výhod i problémů. Jako jednoznačnou výhodou je třeba uvést jen minimální náročnost na počet pracovníků specializovaného pracoviště a pokud nedojde k odhalení namontovaného zařízení, též v podstatě stoprocentní utajení prováděného

sledování. Na druhé straně je však třeba mít na paměti, že sice je možnost poměrně velmi přesně určit polohu tohoto zařízení, nelze však tímto způsobem zjistit konkrétní činnost zájmové osoby, neboť tato není pod přímou kontrolou.

GSM - určování polohy objektu sledování pomocí buněk mobilních operátorů. Tato činnost spočívá ve sledování věci (mobilního zařízení) a ustanovení místa jejího výskytu. Předpokladem lokalizace je zpravidla zapojení zařízení na monitoring a průběžná analýza observačních dat. Výstupy lze použít jako podporu pracovišť provádějící kontaktní sledování.

Je však třeba mít i zde na paměti, že uvedená metoda označuje polohu věci, což neznamená, že s touto věcí nakládá právě osoba, u níž je to předpoklad a která má být sledována.

5.3 Kombinované sledování

Tento systém sledování umožňuje kombinaci všech výše uvedených druhů sledování, jejich forem a metod, pro účely zkvalitnění pohybu za objektem a tím získávání důležitých informací o činnosti, pohybu a chování objektu sledování pro účely trestního řízení.

Předem připravená opatření (kombinace) přispívají k daleko větší účelnosti sledování osob a věcí a napomáhají vyžadujícímu pracovníkovi rozšířit prostor pro další opatření, která lze uplatnit v rámci dokazování trestné činnosti sledované osoby.

V praxi se kontaktního i technického sledování používá komplexně a různou kombinací jejich metod. Charakteristickým rysem taktiky sledování je využívání nejrozmanitějších způsobů a metodických postupů v závislosti na konkrétních podmínkách.

6 Taktické prvky a postupy při kontaktním sledování

6.1 Taktické prvky upevňující utajenost

Jedná se o prvky, které zabezpečují utajenost sledování tak, aby se maximálně zkrátila doba sledování stejnými sledovači. Do této skupiny patří vystřídání, dezorientování a přerušení.

a) vystřídání - je taktický postup, který spočívá ve vzájemné výměně sledovačů v procesu sledování, využívání dostupných maskovacích prostředků přes převleky až po doplňující maskovací prostředky jednotlivců. Vystřídání se může uskutečnit mezi pracovníky sledovací skupiny včetně řidičů, mezi částmi sledovací skupiny nebo mezi sledovacími skupinami.

Střídání sledovačů musí probíhat včas, aby je objekt sledování nemohl rozlišit. Včasné vystřídání sledovačů předpokládá dobrou součinnost v pracovní skupině a organizační schopnosti jejího vedoucího.

Střídání mezi částmi sledovací skupiny spočívá ve včasné výměně té části pracovní skupiny, která plnila při pohybu za objektem konkrétní úlohu a je předpoklad, že její činnost byla intenzivněji monitorována (zjišťování adresy, návštěva restauračního zařízení apod.). Tito sledovači by měli být vystřídáni novými silami.

Střídání celých pracovních skupin je závislé na možnostech jednotlivých specializovaných pracovišť a kvalitní organizaci sledování v případech, kdy jsou zvýšené nároky na splnění cíle. Je možno střídání předem připravit, ale je také možno vystřídat tu pracovní skupinu, která má hodně pohybu s pracovní skupinou, která je bez pohybu.

b) dezorientování - je taktický postup spočívající v uskutečnění klamných činností, které mají za cíl zmást - uvést v omyl objekt sledování. Mezi tato opatření, která je možno uskutečnit v průběhu sledování, patří odchod nebo odjezd sledovačů na opačnou stranu než je pohyb objektu sledování, předstíraná maskovací činnost (nesouvisející s objektem sledování) nebo i přímé oslovení objektu sledování vybraným sledovačem, který se dalšího sledování

nebude účastnit. Dezorientační opatření se provádí se zřetelem ke konkrétní situaci a charakteru plněného úkolu.

c) *plánované přerušování sledování* - spočívá v plánovaném přerušování nebo přerušování sledování na určitou dobu a se zřetelem k určité situaci. Přerušování se uskutečňuje tak, aby sledování mohlo být včas a nepozorovaně znovu zahájeno (viz princip neočekávanosti). Právo přerušování sledování je zakotveno i v pokynech policejního prezidenta, které upravují vyžadování a postup při sledování osob a věcí pro účely trestního řízení.

Jedná se o ty případy, kdy došlo dekonspiraci sledování nebo takové nebezpečí bezprostředně hrozí, byly vyčerpány veškeré možnosti a cíle sledování se nepodařilo dosáhnout, nebo kdy hrozí v průběhu sledování zvýšené nebezpečí ohrožení života a zdraví osob. Jsou to ale i případy porušení projednaných zásad součinnosti ze strany vyžadujícího pracovníka.

6.2 Taktické postupy k překrytí hluchých prostorů

Jedná se o postupy, které nám umožňují určité prověření událostí, při kterých nebylo možné realizovat vizuální sledování a tím pádem zjistit skutečný děj. Do této skupiny taktických postupů patří:

- a) následná prohlídka - ohledání místa, kde objekt nebyl pod přímou kontrolou
- b) vzetí pod kontrolu - střežení

Následnou prohlídkou se rozumí taktický postup, jehož cílem je překrytí hluchých míst, kde mohl objekt sledování uskutečnit skrytou činnost, která vzhledem k přerušování sledování nebo i z jiných příčin (vzdálenost od objektu sledování) nemohla být dostatečně zjištěna. Hlavním úkolem následné prohlídky je hledání stop, podle nichž by bylo možno zjistit charakter činnosti objektů sledování, kteří nebyli v určitých prostorách pod přímou kontrolou sledovačů (setkání se stykem, pozorování důležitých statických objektů atd.), hledání a odhalování tajných schránek, signálních značek, různých materiálů a předmětů, které na místě objekt sledování vědomě nebo nevědomě zanechal.

Prohlídka místa musí být dobře připravena a provedena utajeně vzhledem k možným následným opatřením. Je jí nutno uskutečnit za použití kriminalistických metod a prostředků. Při prohlídce se nesmí zanechat vlastní stopy, poškodit odhalené stopy nebo předměty.

Vzetí pod kontrolu je taktický postup, jehož cílem je překrytí hluchých míst kontrolní prověrkou nebo zadokumentováním osob, u kterých je předpoklad, že v prostoru, kde nebyl objekt sledování pod přímou kontrolou sledovačů, mohly navázat kontakt (i vizuální) nebo je důvodné podezření, že prováděly kontrasledování. Tyto vytypované osoby se dokumentují a v případě důležitosti i ustanovují. Pod kontrolu se rovněž berou místa, kde je uložena mrtvá schránka nebo předměty, které mohou sloužit k uložení různého materiálu apod. Cílem kontroly (střežení) je zadokumentovat a ustanovit osoby, které by s těmito předměty nějakým způsobem manipulovaly nebo je přemísťovaly. Střežení míst a prostorů je relativně samostatná forma sledování charakteristická svým specifickým zaměřením (statické sledování), při kterém může být použito jak kontaktní, tak i technické sledování.

7 Projednání a příprava sledovací akce

Sledovací akce je souhrn utajovaných opatření, prováděných specializovaným pracovištěm určeným ke sledování, od přijetí a schválení žádosti o sledování podané oprávněným policistou, až k zabezpečení cíle sledování. Pro účely statistického vykazování se za sledovací akci považuje akce jako celek, bez ohledu na počet dní, po které byla prováděna.

Příprava sledování je organizačně zajišťována určeným pracovníkem, který po projednání s oprávněným policistou rozhodne o způsobu a rozsahu přípravy sledování.⁴⁷

Příprava sledování je velmi důležitý proces, který přímo ovlivňuje kvalitu a výslednost sledování. Dříve než může být sledování zahájeno, je třeba uskutečnit celou řadu přípravných opatření, která jsou nezbytná ke kvalitnímu splnění úkolů.

Příprava sledování zahrnuje zejména utajenou obhlídku míst důležitých pro výkon sledování, šetření v různých evidencích, vyžádání a zpracování dat souvisejících s poskytováním telekomunikačních služeb.⁴⁸

7.1 Projednání žádosti o sledování

Žádost o sledování projedná vedoucí policista nebo jím pověřený pracovník specializovaného pracoviště s vyžadujícím oprávněným policistou. Při tomto specializované pracoviště převezme úkoly od vyžadujícího policisty a zároveň dojde k vytěžení uvedeného policisty pro případné doplnění žádosti o sledování. Předmětem projednání jsou prověřené a úplné informace, které se zpracují do formuláře žádosti.

V praxi tomuto procesu však předchází ještě zvláštní projednání, které má za cíl vyjasnit úkoly a cíle sledování, časový rozsah akce a počet sil a prostředků nasazených na akci ještě před samotným projednáním žádosti. Toto je důležité

⁴⁷ ZP PP č. 210/2008 čl. 13.

⁴⁸ Ibid.

z hlediska možného souběhu jiných akcí a tím pádem dostatečného zajištění kapacit specializovaného pracoviště. Vedoucí policista specializovaného pracoviště je oprávněn posoudit a rozhodnout, zda je sledování možno provést v požadovaném rozsahu a termínu, zejména s přihlédnutím k existenci podmínek a možností, které jsou pro provádění sledování nezbytné. Stanovisko pracoviště sledování se vyznačí v žádosti.

Specializovaná pracoviště provádějí sledování na základě projednané a schválené žádosti o sledování a písemného povolení státního zástupce. Cíle sledování dosahuje specializované pracoviště jednotlivými akcemi.⁴⁹

Souhlasu státního zástupce není potřeba v případě, že sledovaná osoba se sledováním vysloví souhlas dle ustanovení §158d odst. 6 trestního řádu. Je-li takový souhlas dodatečně odvolán, sledování se neprodleně zastaví. V tomto případě však musí oprávněný policista žádost o sledování standardně projednat se specializovaným pracovištěm.

Odlišný případ zahájení sledování bez povolení státního zástupce a schválené žádosti přichází v úvahu, nesnese-li věc odkladu. Vyplněnou žádost doručí oprávněný policista specializovanému pracovišti v nejkratším možném termínu po zahájení sledování. Dále je oprávněný policista povinen bezodkladně dodatečně požádat o povolení státního zástupce. Pokud je do 48 hodin neobdrží, je povinen sledování ukončit, případný záznam zničit a informace, které se v této souvislosti dozvěděl, nijak nepoužít v souladu s ustanovením §158d odst. 5 trestního řádu.

Schválená žádost se předá specializovanému pracovišti nejpozději 3 pracovní dny před zahájením sledování. K žádosti se přiloží povolení nebo výslovný souhlas jednoznačně identifikované osoby, do jejíž práv a svobod má být sledováním zasahováno.⁵⁰

⁴⁹ Ibid. Čl. 11.

⁵⁰ ZP PP č. 209/2008 čl. 9.

Žádost o sledování

Do formuláře žádosti o sledování se uvádí prověřené a úplné informace - krycí název akce, charakteristika objektu sledování a to zejména identifikační údaje objektu sledování, veškeré dostupné údaje o současné i předcházející trestné činnosti objektu sledování, znalosti o práci Policie České republiky, zda byl objekt v minulosti již dříve sledován, zda je ozbrojen, jeho povahové vlastnosti, způsob života, záliby, zvláštnosti chování, známé styky, místa, která navštěvuje apod. Zapotřebí je uvést cíl sledování, charakter prostředí, kde bude sledování provedeno. Z dalších údajů a informací, důležitých pro organizaci sledování, jsou denní režim objektu sledování, kde se pohybuje a je zaměstnán, údaje o rodinných příslušnících, včetně fotografií, informace zda udržuje kontakty na současné i bývalé policisty nebo zaměstnance bezpečnostních agentur, skutečnosti svědčící o možném ohrožení života a zdraví policistů, jaké dopravní prostředky vlastní nebo používá, včetně dopravních prostředků rodinných příslušníků a předpokládaných styků a konkrétní požadavky na pořizování obrazových, zvukových nebo jiných záznamů.

Při projednání žádosti může oprávněný policista uvést i neproověřené informace, je ale důležité upozornit specializované pracoviště na stupeň jejich hodnověrnosti.

Bohužel v současné době dochází k chybám oprávněných policistů. Stále častěji jsou situace, kdy tito policisté zapomínají do uvedené žádosti uvádět, zda osoba, kterou chtějí sledovat, je znalá praktik policie, zda se již setkali s tím, že byla tato osoba sledována, zda osobu neprověřuje jiný oprávněný útvar atd. Mnohdy se stává, že oprávnění policisté nedoloží ani informace, které jsou dostupné v policejních informačních systémech. Bohužel už není výjimkou, kdy policisté nejsou schopni uvést ani ty nejzákladnější informace nezbytné pro výkon sledování. Specializované pracoviště tyto skutečnosti vědět nemohou.

O konkrétním použití sil a prostředků potřebných na provádění sledování rozhoduje vedoucí policista specializovaného pracoviště nebo jím pověřený pracovník.

7.2 Příprava sledovací akce

Příprava sledování začíná již u vyžadujícího policisty, který podává žádost o sledování. Jak již bylo výše uvedeno, tuto žádost podává na předepsaném formuláři s maximální přesností požadovaných údajů. Informace uvedené v žádosti musí být prověřené, neboť na jejich správnosti závisí příprava a úspěšné provedení sledovací akce.

Při doručení žádosti je policista specializovaného pracoviště oprávněn stanovit po dohodě nutný podíl oprávněného útvaru na předběžných opatřeních, jako je zejména vytvoření podmínek pro obhlídku míst důležitých pro výkon sledování, získání opěrného bodu, vypracování plánu zajištění sledování nebo vystavení objektu.⁵¹

Rovněž je vhodné zpracovat plán sledování po obhlídce míst důležitých pro výkon sledování, zejména za předpokladu zvýšené složitosti sledování.

Tento plán by měl být zpracován u většiny sledovacích akcí, neboť poskytuje velmi cenné informace pro všechny pracovníky specializovaného pracoviště, kteří se podílejí na sledování. I zdánlivě jednoduchá akce v „jednoduchém“ prostředí může způsobit nemalé komplikace, zejména u málo zkušených pracovníků. Právě plán sledování tento problém maximálně eliminuje.

Plán sledování obsahuje textovou, grafickou a obrazovou část.

Textová část obsahuje:

- charakteristiku místa, kde bude sledování započato,
- návrh na použití technických a maskovacích prostředků, způsob poznání a zachycení objektu sledování, organizaci dalšího sledování.

Grafická část obsahuje:

- plán prostoru, kde bude probíhat záchyt objektu sledování s vyznačením rozmístění sil a prostředků (sledovači, vozidla, pevné opěrné body apod.).

⁵¹ Ibid.

Obrazová část obsahuje:

- obrazovou dokumentaci místa záchytu a další fotodokumentaci důležitou pro výkon sledování.

Plán sledování vypracovává zpravidla pracovní skupina nebo její část, která bude sledování zahajovat. Skupina provádí obhlídku místa bydliště, zaměstnání popř. jiného místa a na základě této obhlídky vypracovává plán sledování.

Při obhlídce výše uvedených míst je nutné se soustředit zejména na skutečnosti o jaký objekt se jedná, kolik má poschodí, kolik má východů a kam ústí, kam směřují okna objektu sledování, zda jsou v objektu i jiné, pro sledování zajímavé instituce, zda je objekt průchozí apod.

Dále se provádí obhlídka nejbližšího okolí, kde je třeba se zaměřit na členitost terénu, frekvenci chodců a vozidel, možnost parkování, osvětlení v nočních hodinách, strukturu městské hromadné dopravy, rozmístění obchodů, úřadů, restaurací, pošty a jiných zvláštností a dále zjistit, zda objekt nedisponuje kamerovým systémem.

Na základě zjištěných skutečností, které jsou zaznamenány do plánu sledování, se vypracovává organizace sledování se zaznamenáním záchytu nebo záchytů sledovaného objektu, rozmístění sil a prostředků a jejich odpovědnost za pokrytí směru pohybu objektu sledování a prvotní organizace sledování objektu po opuštění místa záchytu.

Je třeba dodat, že jedním z nejvíce problematických procesů při sledování je právě záchyt sledovaného objektu. Kvalitně a hlavně maximálně utajený záchyt je jeden z nejdůležitějších okamžiků sledovací akce. Objekt sledování musí být pod zrakovou kontrolou sledovačů a bohužel právě v místě bydliště případně zaměstnání nejvíce očekává sledování své osoby. Právě proto musí být záchyt proveden velmi obezřetně z vhodného místa (např. stojka) zpravidla dvěma sledovači v různých utajených variantách, za využití maskovacích prostředků a odpovídající legendy.

7.3 Příprava pracovní skupiny

Přípravu pracovní skupiny lze rozdělit na fázi instruktáže a samotné individuální přípravy do akce.

Instruktáž provádí určený pracovník před zahájením sledování. V rámci instruktáže seznámí policisty se získanými poznatky a cílem sledování a vydá pokyn k organizaci sledování.⁵²

Instruktáž je velmi důležitá fáze sledovací akce před výjezdem do akce. Prvotní je instruktáž pracovní skupiny vedená vedoucím oddělení, případně jiným pověřeným pracovníkem. Ten seznamuje pracovní skupinu s poznatky, které byly získány v průběhu přípravy sledování, z žádosti o sledování a z projednání sledování s vyžadujícím pracovníkem. Zdůrazní zejména hlavní úkoly a cíle sledování, způsob jakým bude osoba ke sledování předána a v případě, že byl vypracován plán sledování, tak i s organizací záchytu a sledování v místech v plánu zpracovaných. Poté provádí instruktáž pracovní skupiny její vedoucí, který se soustředí na vlastní organizaci činnosti pracovní skupiny v průběhu akce včetně zvláštních poznatků o sledované osobě.

Jeden z nejdůležitějších aspektů této fáze je sdělení jakým způsobem bude zachycen, tedy poznán a předán, objekt sledování. Vystavení a předání objektu sledování musí být provedeno utajeně. Provedeno může být několika způsoby, ať už přímo ve sledovací akci nebo s dostatečným předstihem před započítím akce.

Způsoby poznání a předání objektu sledování v akci:

- vystavením vyžadujícím pracovníkem nebo jím určenou osobou
- podle věrohodné fotografie a popisu
- využitím třetí osoby uvedené v povolení
- vystavením pracovníky ostatních útvarů a služeb Policie ČR
- dle registrační značky vozidla, které objekt používá + fotografie

⁵² ZP PP č. 210/2008 čl. 14.

Způsoby utajeného poznání objektu sledování před započítím akce:

- vystavením vyžadujícím pracovníkem
- návštěvou v bydlíšti nebo na pracovišti
- úředním pozváním
- jiným vhodným způsobem

Poznání a předání objektu sledování ke sledování při jeho odchodu z objektů Policie České republiky, Ministerstva vnitra nebo ze zařízení Vězeňské služby může být uskutečněno jen ve výjimečných případech. Právě zde je vysoké riziko osobní kontroly objektu sledování, neboť zejména zkušené recidivisté, kteří znají formy a metody policie, očekávají sledování v této situaci.

Po seznámení pracovní skupiny se všemi úkoly následuje druhá fáze, což je samostatná individuální příprava sledovací skupiny do akce. Podle úkolů, které bude v průběhu sledovací akce plnit, se vybavuje příslušnými technickými a maskovacími prostředky tak, aby mohla utajeně plnit cíl akce a splynula s prostředím, ve kterém se bude pohybovat. V této fázi je nutná i kontrola těchto technických prostředků: rádiové spojení, dopravní prostředky, dokumentační prostředky apod., aby v akci nedošlo k selhání těchto prostředků, což by mohlo mít za následek nesplnění úkolu.

8 Přeshraniční sledování

V České republice je přeshraniční sledování chápáno jako forma justiční spolupráce, jakkoliv je realizována policejními složkami, což vyvolává určité problémy ve vztahu k dožádáním ze států, kde je možné „policejní“ sledování (Slovensko, Polsko). Z těchto států je v případě Slovenské republiky vždy možné sledování na základě justiční žádosti. V případě Polské republiky je pak tolerováno využití limitu 5 hodin v rámci urgentního sledování a je zde také možnost využití Evropského vyšetřovacího příkazu. V ostatních sousedních státech (Německo, Rakousko) má přeshraniční sledování justiční charakter jako v České republice, tudíž dožádání i vyžadování přeshraničního sledování v praxi je většinou bezproblémové.

Jak již bylo v této práci uvedeno, přeshraničním sledováním se rozumí pokračování ve sledování osob a věcí prováděné orgány jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu za využití sledovacích jednotek (kontaktní sledování) nebo prostřednictvím technických prostředků (technické sledování).

Kontaktní sledování je samozřejmě chápáno jako fyzické vizuální sledování specializovanou skupinou a technické sledování pouze technickými prostředky, bez fyzické přítomnosti sledovačů. U technického sledování je taktéž třeba kontrolovat, zda zařízení (zejm. GPS) nepřekročilo hranice, kdy je pak třeba okamžitě žádat o povolení nebo zařízení vypnout, výjimku představují v této práci zmiňované bilaterální smlouvy s určitými státy.

Je třeba zmínit, že slovo pokračování umožňuje striktně začátek sledování pouze specializovaným pracovištěm toho státu, kde sledování začíná. Jinými slovy, nelze začít se sledováním osob a věcí v jakémkoliv státě příslušníky zahraničního bezpečnostního sboru. V takovém případě by se jednalo o zahraniční sledování a takový termín český právní řád ani dotčené mezinárodní smlouvy nezná a neumožňuje.

Právní úprava však umožňuje také převzetí již probíhajícího sledování na státních hranicích, případně na území vlastního státu od zahraničních pracovníků provádějících přeshraniční sledování.

Další variantou přeshraničního sledování je přes území několika států. V tomto případě nejde o začínající sledování v každém dalším státě, nýbrž o pokračování již probíhajícího sledování. Samozřejmě zde neodpadá povinnost dožádání každého státu, kde sledování probíhá, dožadujícím orgánem výchozího státu.

Tato kapitola se bude věnovat zejména variantě přeshraničního sledování směřující z České republiky, kdy orgány České republiky překračují státní hranici a pokračují ve sledování osob a věcí do zahraničí.

8.1 Vyžadování přeshraničního sledování

Přeshraniční sledování lze rozdělit na běžnou variantu a urgentní variantu. V předcházejících kapitolách byl popsán rozdíl mezi těmito variantami a způsoby sledování v mezích české a zejména mezinárodní právní úpravy.

V závislosti na těchto skutečnostech se odlišuje vyžadování přeshraničního sledování v rámci České republiky.

Běžná varianta

Žádost je oprávněný vyžadující policista nebo jeho přímý nadřízený před jejím schválením a před podáním žádosti o povolení přeshraničního sledování státnímu zástupci povinen projednat s vedoucím policistou specializovaného pracoviště sledování nebo určeným pracovníkem. V této fázi se prakticky neliší vyžadování přeshraničního sledování s klasickým sledováním v rámci České republiky. Vyžadující policista a jeho nadřízený rovněž odpovídají za soulad a kompletnost žádosti s českým právním řádem. Samozřejmostí zůstává i dohoda o časovém a místním rozsahu přeshraničního sledování, včetně stanovení předpokládaného termínu.

Dále následuje stanovisko specializovaného pracoviště k realizovatelnosti přeshraničního sledování, které se vyznačí v žádosti.

Po předběžném projednání žádosti o sledování, získání kladného stanoviska specializovaného pracoviště k možnosti realizace přeshraničního sledování a schválení žádosti o sledování vedoucím policistou oprávněného útvaru

*zpracuje vyžadující pracovník návrh na vyžádání právní pomoci v cizině.*⁵³ (viz příloha 3)

Žádost o právní pomoc při přeshraničním sledování zašle státní zástupce po zajištění překladu do cizího jazyka příslušnému státnímu zastupitelství v dožadovaném státě. Místně příslušným je státní zastupitelství, v jehož obvodu působnosti má být podle očekávání hranice překročena, kopii žádosti předá vyžadujícímu pracovníkovi k neprodlenému zaslání na ústřední místo České republiky, což je Ředitelství pro mezinárodní policejní spolupráci Policejního prezidia České republiky, které zároveň plní funkci Národní centrály SIRENE (toto je zásadní pro zajištění případné pomoci a podpory ústředního místa).

Po obdržení stanoviska místně příslušného státního zastupitelství dožadovaného státu informuje státní zástupce vyžadujícího pracovníka. V případě souhlasného stanoviska jej informuje zejména o podmínkách, které dožádaný stát určil pro provádění přeshraničního sledování. Vyžadující pracovník tyto podmínky bezodkladně projedná se specializovaným pracovištěm sledování.

Vyžadující pracovník zajistí od státního zástupce povolení ke sledování vydané smluvním státem, které dodá neprodleně pracovišti sledování a ústřednímu místu ČR, které informuje o udělení souhlasu ústřední místo smluvního státu.

Urgentní varianta

*V průběhu sledování na území České republiky v blízkosti státní hranice pracovní skupina udržuje spojení s vyžadujícím pracovníkem. Překročení státní hranice bez předchozího souhlasu smluvního státu uskuteční pracovní skupina výhradně na pokyn vyžadujícího pracovníka, který tuto možnost předem konzultuje se státním zástupcem, od kterého si vyžádá souhlas.*⁵⁴

Společné pro obě varianty přeshraničního sledování je neprodlené oznámení o překročení státní hranice na území smluvního státu specializovaným

⁵³ ZP PP č. 208/2008 čl. 10.

⁵⁴ Ibid. Čl. 11.

pracovištěm vyžadujícímu pracovníkovi. Ten zajistí informování ústředního místa ČR, které dále informuje ústřední místo smluvního státu. Stejný postup je i v případě návratu sledovacího týmu, případně technického prostředku na vlastní území nebo v případě mimořádné události (nehoda, zranění, použití zbraně atd).

8.2 Příprava přeshraničního sledování

Příprava přeshraničního sledování je po předběžném projednání akce a vyžádání sledování prováděna specializovaným pracovištěm v rozsahu přiměřeném přípravě sledovací akce v České republice. Přípravu zajišťuje určený pracovník pracoviště sledování, který na základě projednání s vyžadujícím pracovníkem rozhodne o rozsahu přípravy přeshraničního sledování.

Příprava samotné přeshraniční sledovací akce, jakož i příprava pracovní skupiny, je velmi podobná přípravě při běžném sledování osob a věcí. I zde dochází k maximálnímu vytěžení oprávněného vyžadujícího pracovníka ke skutečnostem důležitých pro splnění cíle sledovací akce. Zrovna tak, při běžné plánované variantě, je vhodné vypracovat plán sledování a určení jakým způsobem bude vystaven objekt sledování.

Dalo by se říci, že ještě důležitější je příprava dokumentačních, maskovacích, spojovacích a dalších prostředků. Jejich kontrola a bezvadnost musí být úplná. V zahraničí nepřichází v úvahu výměna jakýchkoliv vadných prostředků.

Přeshraniční sledování představuje i odlišnosti v přípravě. Zvláštní důraz musí být kladen na analýzu souvisejících písemných a jiných materiálů, nezbytných pro získání způsobilosti pro sledování na území jiného státu a přípravu souvisejícího materiálně technického zabezpečení: zejména mapové vybavení, potřebné množství finančních prostředků v cizí měně, mezinárodní karty pro tankování pohonných hmot, pojištění osob a vozidel na cesty do

zahraničí, vybavení služebních vozidel potřebnými krycími registračními značkami pro výkon sledování na území smluvního státu, stanovení frekvence rádiového spojení a požádat o povolení použití dané frekvence atd. Vybavení pracovní skupiny mobilními telefony se službou „roaming“ a „data roaming“ je již v dnešní době samozřejmostí jako i osobními cestovními doklady, kdy v dnešní době postačuje u sousedních států občanský průkaz. Použití technických prostředků může být použito pouze v souladu s právním řádem smluvního státu, případně dotčené mezinárodní smlouvy.

Dále je vhodné do pracovní skupiny určené pro výkon přeshraničního sledování, podle možnosti, zařadit sledovače se znalostí příslušného cizího jazyka nebo znalostí míst, kde má sledování probíhat.

Zcela nezbytné je vybavení pracovní skupiny dokladem o úředním pověření (viz příloha 5) a s výjimkou případů urgentní varianty sledování, též povolením sledování vydané smluvním státem. Pracovní skupina musí být při přeshraničním sledování schopna kdykoliv prokázat, že jedná z úředního pověření.

Další určitou odlišností v přípravě přeshraničního sledování je instruktáž. Instruktáž provádí určený pracovník specializovaného pracoviště před zahájením sledování. Zdůrazní zvláštnosti působení pracoviště sledování na území jiného státu, zejména základní povinnosti sledovačů při provádění přeshraničního sledování, odlišnosti právního režimu v zemi působení a kompetence místních orgánů.

Určený pracovník při instruktáži pracovní skupiny před zahájením přeshraničního sledování zejména

a) upozorní na odlišnosti právního řádu smluvního státu a oprávnění místně příslušných orgánů,

b) stanoví způsob spojení v rámci pracovní skupiny, druh krycích registračních značek a možnosti použití technických prostředků,

c) uvede způsob spojení na kompetentní orgány smluvního státu.⁵⁵

⁵⁵ Ibid. Čl. 5.

8.3 Provádění přeshraničního sledování

Pro výkon sledování na území jiného státu platí v přiměřeném rozsahu taktické postupy stanovené pro provádění sledování specializovanými pracovišti na území České republiky. Reálný průběh sledování musí ctít striktní a nekompromisní dodržování základních zásad a principů sledování. To platí kdekoliv, v jakémkoliv státě.

U přeshraničního sledování nastává zvýšená náročnost v určitých bodech, které při běžném sledování v České republice odpadají. Jako jeden z nejdůležitějších lze uvést spojení a komunikace. Důležité je udržování nepřetržitého spojení s vedoucím pracovníkem specializovaného pracoviště sledování a vyžadujícím pracovníkem. Další bod je nepochybně právní řád cizího státu a znalost mezinárodní smlouvy, což může být velmi náročné zvláště pak na neznámém území a bez možné znalosti cizího jazyku.

Díky ratifikovaným mezinárodním smlouvám, v případě potřeby, zejména při komplikacích vzniklých v důsledku malé znalosti prostředí nebo nutnosti vystřídaní pracovní skupinu provádějící sledování je pracoviště sledování oprávněno požádat o součinnost příslušné pracoviště smluvního státu.

Souhlas k vyžádání součinnosti vydá na základě požadavku určeného pracovníka vedoucí policista specializovaného pracoviště. Pokud se nepodaří dosáhnout spojení, zajistí potřebnou součinnost určený pracovník, který o součinnosti informuje vyžadujícího pracovníka. V případě, že vyžadující pracovník se součinností nesouhlasí, je přeshraniční sledování ukončeno.⁵⁶

Dalším podstatným oprávněním pracovníků provádějících přeshraniční sledování je dožádání příslušných orgánů smluvního státu, kde sledování probíhá. Pracovní skupina může po předložení dokladu o úředním pověření vyžádat součinnost příslušných orgánů ke zjištění totožnosti sledované osoby, současné trasy a cíle cesty uvedené osoby, jmen osob doprovázejících sledovanou osobu, registrační značky a typu vozidla, které sledovaná osoba používá a touto osobou převážených věcí.

⁵⁶ Ibid. Čl. 14.

V praxi při sledování, jsou velkým pomocníkem nejen při vyžadování součinnosti a dožádání příslušných zahraničních orgánů, ale i při mimořádných událostech, společná centra policejní spolupráce. Dle ZP PP 208/2008, o přeshraničním sledování, je povinnost pracovníků provádějících sledování mít kontakt na kompetentní orgány smluvního státu. A právě tato společná centra zabezpečují nepřetržitý a bezprostřední kontakt s příslušnými orgány druhého smluvního státu působícími ve společném centru.

Společná centra policejní spolupráce jsou rozmístěny mezi všemi sousedními státy: Schwandorf – Německo (pro Bavorsko), Petrovice – ČR (pro Sasko), Mikulov – Drasenhofen (pro Rakousko), Hodonín – Holíč (pro SR), Chotěbuz – ČR (pro Polsko), Kudowa Słone – pro Polsko. V příloze 6 této práce jsou uvedeny kontakty na výše uvedená centra.

Přerušení a ukončení přeshraničního sledování

Ukončení sledování může být na základě rozhodnutí smluvního státu, kde sledování probíhá. Tyto důvody byly vysvětleny v jiné kapitole této práce.

Další důvody přerušení nebo ukončení jsou oprávněni provést státní zástupce, vyžadující pracovník a specializované pracoviště, které sledování provádí.

Důvody přerušení, případně ukončení sledování vedoucím policistou specializovaného pracoviště jsou prakticky stejné jako u běžného sledování osob a věcí v rámci České republiky. Jedná se o vyzrazení sledování, případně takové hrozby, kdy byly vyčerpány veškeré možnosti ke splnění cíle, v případě nepříznivého počasí, při kterém hrozí škoda na majetku nebo zdraví nebo pokud výkon vozidel pracovní skupiny nestačí vozidlu sledovaného a hrozí nebezpečí ohrožení života nebo zdraví osob. Odlišný důvod oproti běžnému sledování je, nelze-li dosáhnout spojení s vedoucím policistou specializovaného pracoviště, může sledování ukončit nebo přerušit určený pracovník tohoto pracoviště.

Pokud pominou důvody, pro které bylo přeshraniční sledování přerušeno, je možné v přeshraničním sledování po dohodě s vyžadujícím pracovníkem pokračovat.

Závěr

Téma diplomové práce bylo zvoleno zcela záměrně, neboť s úkony souvisejícími s operativně pátracím prostředkem sledování osob a věcí se autor ve své praxi setkává téměř denně. Několikrát měl možnost podílet se na praktickém výkonu přeshraničního sledování. Z tohoto důvodu ví, jak složité je vyžadování, příprava a samotné provádění tohoto prostředku, nejen po stránce právní, ale i po stránce praktické. Cílem zpracování této diplomové práce bylo poskytnout základní materiál, ve kterém se pokusil charakterizovat tento prostředek operativně pátrací činnosti policie, právě se zaměřením na jeho provádění v přeshraniční formě. Informací, které se týkají uvedené problematiky, je velmi málo a i tak jsou velmi těžce přístupné. Některé informace lze získat z veřejných informačních zdrojů, ale jsou často nepřesné a neucelené. Naopak odborné publikace mají charakter interní, dostupný jen omezenému okruhu uživatelů, v některých případech podléhají určitému stupni utajení. Podklady pro tuto práci čerpal zejména ze svojí mnohaleté praxe u specializovaného útvaru policie a dále z aktuálních služebních předpisů. Jako velmi kvalitní zdroj informací jsou v současné době dostupné slovenské publikace Jozefa Meteňka, které byly cenou oporou a které vysvětlují zejména teoretickou část sledování osob a věcí.

V uvedené práci se autor snažil vymezit platnou právní úpravu, hledisko národní i mezinárodní, které je stanoveno přednostně platnými mezinárodními smlouvami. Popsat rozdílnost přeshraničního sledování u každého sousedního státu, ale i dalších států, se kterými Česká republika nemá uzavřeny bilaterální smlouvy dotýkající se přeshraničního sledování. Objasnit proces schvalování a zejména vyžadování sledování, což je nejdůležitější prvotní spolupráce oprávněných útvarů se specializovaným pracovištěm. Uvést základní zásady a taktické principy, k jejichž porušení nesmí dojít. Přiblížit, jaké formy, metody a postupy sledování pracovníci „sledek“, jak se slangově specializovaným útvarům říká, provádějí. Vysvětlit jejich možnosti a omezení v závislosti na prostředí a jiných objektivních okolnostech. Další kapitoly jsou věnovány komplexnímu procesu praktické stránky vnitrostátního i přeshraničního

sledování, od projednání sledování oprávněného policisty se specializovaným pracovištěm, až po samotné výsledné provádění sledování.

V závěru práce by autor chtěl zmínit, že institut přeshraničního sledování považuje za velmi důležitou a specifickou součást mezinárodního práva. Jeho uplatnění je nenahraditelné při odhalování a objasňování trestné činnosti, zejména při boji proti organizovanému zločinu a skrytému zločinu, které sahá za hranice České republiky a jejichž závažnost pro společnost je vysoká. Zbývá jen dodat, že aktivní boj s takovými druhy zločinů, bez možnosti využití tohoto prostředku, je téměř nemožný.

Seznam použité literatury

Monografie

DVOŘÁK, Vratislav a KLOUBEK, Martin. *Základy operativně pátrací činnosti policie v definicích a schématech*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2011. ISBN 978-80-7251-351-2.

CHURAŇ, Milan; PEČENKA, Marek; HONZÁK, František a kol. *Encyklopedie špionáže: Ze zákulisí tajných služeb, zejména Státní bezpečnosti*. Praha: Libri, 1993. ISBN 80-901579-1-2.

METEŇKO, Jozef. *Sledovanie I*. Bratislava: Akadémia PZ, Katedra kriminálnej polície, 2002. ISBN 80-8054-219-8.

METEŇKO, Jozef. *Sledovanie v bezpečnostných činnostiach*. Bratislava: Akadémia PZ, Katedra kriminálnej polície, 2002. ISBN 80-8054-237-6.

ŠÁMAL, Pavel a kol., *Trestní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2008. ISBN 978-80-7400-043-0.

WEISS, Michal, *Schengenská spolupráce – stručný průvodce*. 3. aktualizované vydání. Praha: 2019.

Zákonná úprava a interní akty řízení

Úmluva k provedení Schengenské dohody, konsolidované znění k 5. 4. 2010.

Sdělení 65/2014 Sb. m. s. *Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Protokolu o změně a doplnění Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou z 29. 10. 1992*.

Sdělení 68/2002 Sb. m. s. *Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo z 2. 2. 2002*.

Sdělení 65/2006 Sb. m. s. *Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Rakouskou republikou z 14. 8. 2005*.

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, ve znění pozdějších předpisů.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 208/2008, o přeshraničním sledování.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 209/2008, kterým se upravuje postup při vyžadování sledování osob a věcí pro účely trestního řízení.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 210/2008, kterým se upravuje postup specializovaných pracovišť při používání operativně pátracího prostředku sledování osob a věcí.

Pokyn policejního prezidenta č. 35/2016, o krycích dokladech.

Webové stránky

www.ustrcr.cz

www.abscr.cz

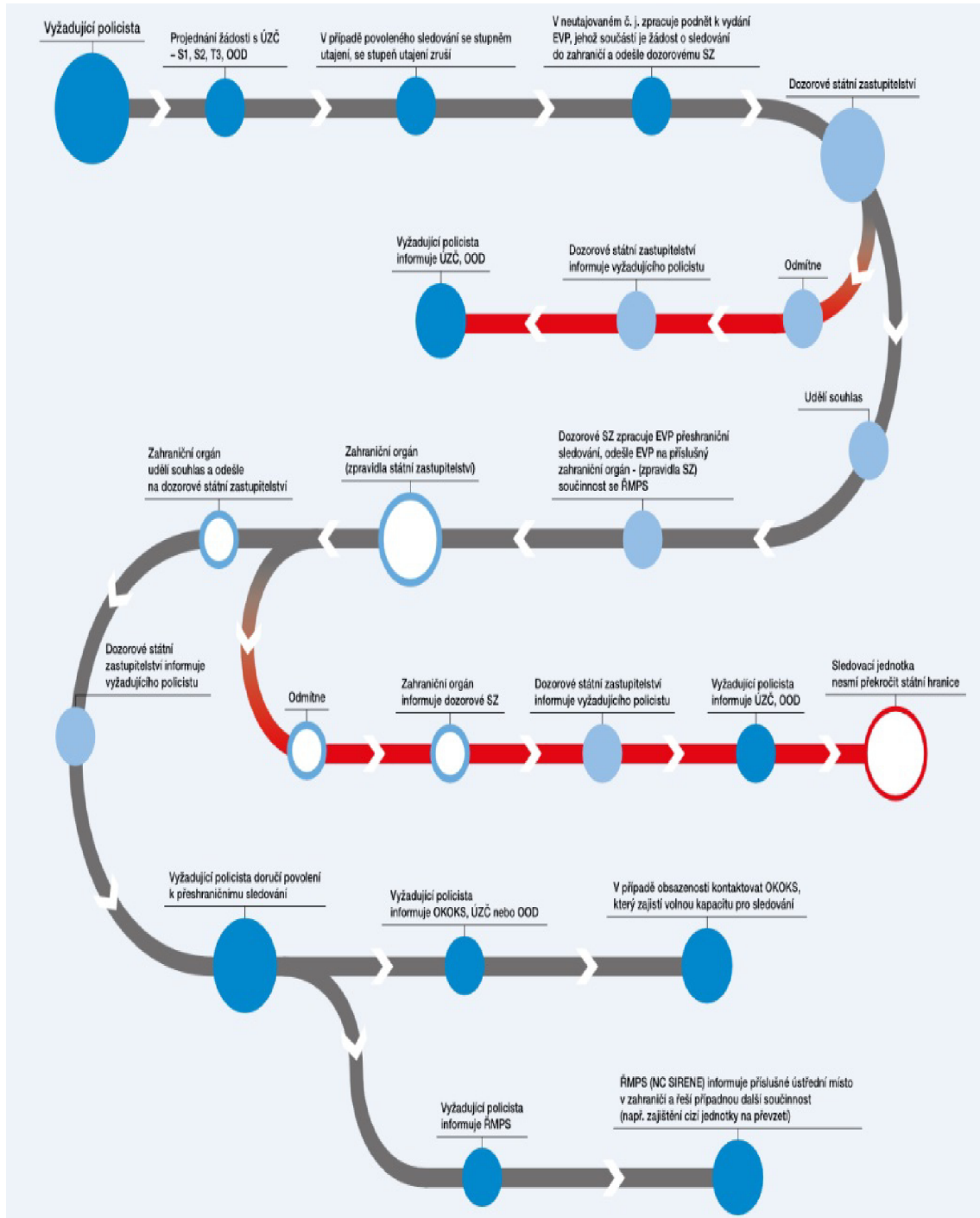
Seznam příloh

- 1 Manuál k přeshraničnímu sledování
- 2 Žádost o sledování
- 3 Podnět k podání žádosti o přeshraniční sledování
- 4 Vyrozumění o přeshraničním sledování technickými prostředky
- 5 Vzor úředního pověření
- 6 Společná centra policejní spolupráce

Přílohy

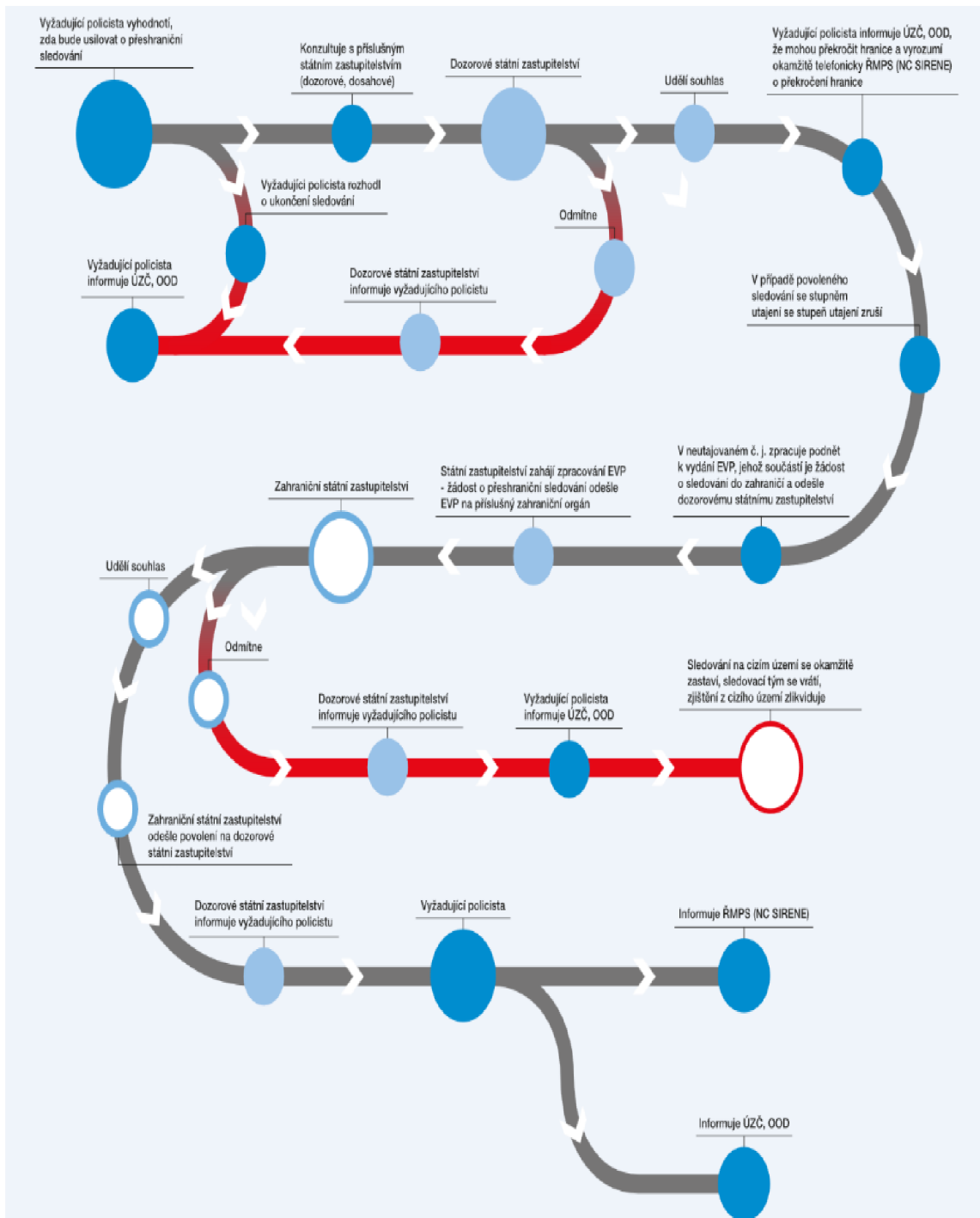
1 Manuál k přeshraničnímu sledování

Běžná varianta přeshraničního sledování

Zdroj: Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování.

Urgentní varianta přeshraničního sledování

Zdroj: Útvar zvláštních činností služby kriminální policie a vyšetřování.

2 Žádost o sledování

„Příloha č. 1 k ZPPP č. 209/2008

(stupeň utajení)

(název útvaru – organizačního článku)

Č. j.
Č. j. trestního spisu

Místo a datum vyhotovení
Výtisk č. ¹⁾
Počet listů:
Přílohy utajované:²⁾
Přílohy neutajované:

Žádost o sledování

Krycí název akce:

Č. j. povolení sledování: v rozsahu § 158d odst.

Platnost povolení od: do:

Povolení prodlouženo do: č. j. prodloužení:

Povolení prodlouženo do: č. j. prodloužení:

Výslovný souhlas: platnost od: do:

Údaje identifikující sledovanou osobu, věc, prostor (objekt):
.....
.....

Trestná činnost (způsob páčání, její zakrývání a předpokládané chování objektu):
.....
.....

Cíl sledování:

Doplňující informace k objektu (charakteristika, rodinní příslušníci, styky, adresy, používaná vozidla, zájmy a záliby, znalost forem a metod práce policie):
.....
.....

Údaje důležité pro přípravu a výkon sledování (specifika prostředí, kontrolní opatření):
.....
.....

¹⁾ Je-li dokument vyhotoven pouze v jednom výtisku, uvede se „Výtisk jediný“.

²⁾ Přílohou je vždy příslušné povolení nebo souhlas podle § 158d odst. 2, 3 a 6 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestního řádu).

(stupeň utajení)

(stupeň utajení)

Opatření provedená oprávněným policistou (včetně vyžádání sledování a opatření v aplikačním programovém vybavení BLOKACE):

.....
.....
.....

Žádost o zpracování dat souvisejících s poskytováním telekomunikačních služeb:

ANO – NE

Podána kde: pod krycím názvem:

Podána kde: pod krycím názvem:

Oprávněný policista:

Jméno, příjmení..... Telefon:

Jméno, příjmení..... Telefon:

Závěr projednání (konkretizace úkolů, spolupráce, použití podpůrných technických prostředků, zahájení akce apod.):

.....
.....
.....

Podpis oprávněného policisty:

Podpis pracovníka
specializovaného pracoviště:

Ne - souhlasím:

.....
Podpis vedoucího policisty specializovaného pracoviště
(jméno, příjmení, funkce, datum podpisu)

Ne - schvaluji:

.....
Podpis schvalujícího policisty oprávněného útvaru
(jméno, příjmení, funkce, datum podpisu)*Kulaté razítko bez státního znaku*

(stupeň utajení):

3 Podnět k podání žádosti o přeshraniční sledování

Pomáhat a chránit

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

Národní protidrogová centrála
služby kriminální policie a vyšetřování

Č.j. NPC-xxxxxx/TČ-2018-2000

Plzeň 12. června 2018

Výtisk č.
Počet listů: 3
Počet výtisků:
Přílohy: 0

Krajské státní zastupitelství v Plzni
Veleslavínova ul.
PLZEŇ

Trestní spis Název – podnět k podání žádosti o přeshraniční sledování – Příjmení jméno.
ke spis. zn. – xxxxxx/2018

Policejní orgán Policie České republiky, Národní protidrogová centrála, Služby kriminální policie a vyšetřování rozhodl dne 18. května 2018 pod ČTS: xxxxx/TČ-2018-2000 ve smyslu ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu o zahájení úkonů trestního řízení ve věci **podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu** nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy dle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. a), odst. 3 písm. c) trestního zákoníku, neboť na základě provedeného šetření a získaných informací je dáno důvodné podezření, že

Příjmení, jméno, datum narození, trvale bytem xxxxxxxxxxx, okr. xxxxxxxxxxx, organizuje skrze další osoby, kdy jako kurýry využívá minimálně osobu **Příjmení, jméno**, nar. xxxxxxxx v xxxxxx, okr. xxxxxx, trvale bytem xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx, okr. xxxxxxxx, dovoz **kokainu z HOLANDSKA**, s následnou distribucí na území **ČESKÉ REPUBLIKY**.

Dle zjištěných skutečností **Příjmení** předá osobě **Příjmení** finanční hotovost v českých korunách. **Příjmení**, který v intervalech cca 3-4 x měsíčně odjíždí pro **KOKAIN** do **HOLANDSKA**, na prvním BČ ve směru **PLZEŇ – ROZVADOV**, u výjezdu z dálnice **D5** na **SVATÉ KATEŘINĚ** u neustanovených Vietnamců provede směnu českých korun na eura. Následně odjede do **SRN**, pravděpodobně do obce **WEIDEN**, kde si v neustanovené autopůjčovně půjčí vozidlo, kterým následně odjede do **HOLANDSKA**, pravděpodobně **ROTTRDAM**, část **RIDDERKERK-KROMMEWEG**. Zde nakoupí **KOKAIN** v množství **250 g – 1000 g** a tento veze zpět do **ČR**. Dovezený **KOKAIN** má předávat v areálu bývalé papírny v **PLZNI**, pravděpodobně v části, která byla zrekonstruována na **provozovna**, osobě **Příjmení**, který je faktickým provozovatelem jmenované provozovny.

Konkrétně dne 11.06.2018 bylo operativně zjištěno, že jméno **příjmení** odjel jeho vozidlem **VW**

Doručovací adresa:

www.policie.cz

Tel.:
Fax:
E-mail:

Passat do obce Weiden v Německu, kde si v autopůjčovně Autovermietung SIXT, Regensburgstrasse, zapůjčil vozidlo Mercedes E200, reg. zn. xxxxxxxx, MPZ Německo. S tímto půjčeným vozidlem zaparkoval před svým bydlištěm v xxxxxxxxxxxx a následně s ním dne 12.6.2018 kolem 01:15 hodin odjel, projel několik obcí na Tachovsku (pravděpodobně jako ochrana před sledováním) a kolem 03:00 hodin překročil hranice do Německa na přechodu Pavlův Studenec – Bärnau.

Vzhledem k shora uvedeným skutečnostem policejní orgán tímto dává státnímu zástupci podnět k podání žádosti o provádění sledování na území cizího státu ve smyslu ustanovení § 62 odst. 1 zák. č. 104/2013 Sb. O mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, v souladu s ustanovením § 158d odst.1, odst. 2, odst. 4 trestního řádu osob a věcí a to **ve Spolkové republice Německo a v Nizozemsku:**

- **Příjmení jméno**, nar. xxxxxxxx v xxxxxxxx, okr. xxxxxxxx, trvale bytem xxxxxxxx, okr. xxxxxx
- **další osoby, které budou s příjmení v kontaktu v souvislosti s vycestováním do Německa a Nizozemska**
- **osobní motorová vozidla, která příjmení užije v souvislosti s vycestováním do Německa a Nizozemska**, a to i s použitím technických prostředků umožňujících určení aktuální polohy vozidla, při kterém bude prováděna obrazová a jiná dokumentace příslušným specializovaným pracovištěm.

O povolení ke sledování výše uvedené osoby a vozidla je žádáno z důvodu získání poznatků a skutečností důležitých pro trestní řízení v této prověřované věci – prováděné utajovaným způsobem, technickými, nebo jinými prostředky, kdy sledovaného účelu v daném řízení nelze dosáhnout jinak, či by bylo jinak jeho dosažení podstatně ztíženo.

Získanými poznatky by mělo být především zjištění místa nákupu kokainu, případně i jiných OPL.

Dále zadokumentování pohybu podezřelého, zjištění a zadokumentování míst, kde se bude zdržovat a pohybovat. Zároveň ustanovení osob, se kterými vejde ve styk, neboť lze důvodně předpokládat, že půjde i o osoby zapojené do nedovolené výroby a distribuce omamných a psychotropních látek (dále OPL), zadokumentování schůzek s těmito osobami a získání dalších poznatků a skutečností vedoucích k ustanovení totožnosti takovýchto, při sledování zachycených osob, popř. získání jiných, pro dané trestní řízení významných skutečností, jakož i provádění obrazové a jiné dokumentace této trestné činnosti.

Doposud zjištěné skutečnosti dle názoru policejního orgánu nasvědčují tomu, že existuje podezření z páchaní trestné činnosti, k jejíž trestnímu stíhání se mimo jiné Česká republika zavázala vyhlášenými mezinárodními smlouvami. Zatím zjištěné poznatky ale nedostačují k tomu, aby mohlo být zahájeno trestní stíhání postupem dle § 160 odst.1 trestního řádu. V dané věci, ve které se dle názoru policejního orgánu jedná o zločin, k jehož stíhání zavazují i vyhlášené mezinárodní smlouvy a získání významných skutečností důležitých pro trestní řízení je jiným způsobem nemožné, nebo velmi ztížené, považuje policejní orgán svou žádost za zákonnou a opodstatněnou a navrhuje sledování provádět:

po dobu šesti měsíců

Proveditelnost úkonu byla konzultována s příslušným pracovištěm PČR.

Podpisová doložka

4 Vyrozumění o přeshraničním sledování technickými prostředky

	NÁRODNÍ PROTIDROGOVÁ CENTRÁLA SKPV	JID: PCR
Pomáhat a chránit		
<hr style="border: 2px solid blue;"/>		
Č. j. NPC-xxxxx/TČ-2018-2000	Plzeň 3. dubna 2019 Počet stran: 1	
Policejní prezidium České republiky Kancelář policejního prezidenta Odbor mezinárodní policejní spolupráce		

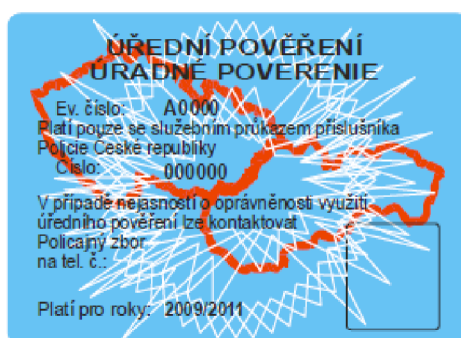
Vyrozumění o přeshraničním sledování tech. prostředky		
Tímto dávám na vědomí, že námi sledovaný objekt-vozidlo Mercedes Benz S 350, RZ: xxxxxx, překročil dnešního dne v ranních hodinách, krátce před 03:00 hod hranice ČR s Německem, pokračoval v cestě směrem do Nizozemí a v době kolem 09:40 hod překročil hranice SRN-NL.		
Sledování je prováděno pouze technickými prostředky, a to v rámci trestního spisu vedeného na NPC pod č.j.: NPC-xxxxx/TČ-2018-2100.		
Na území ČR je objekt sledován na základě povolení Okresního soudu Plzeň-město, spis. zn. xxxxxx2018 podle § 158d, odst. 1,2,3,4 tr. řádu na dobu od 4.11.2018 do 4.5.2019, s tím, že povolení sledování bylo prodlouženo Okresním soudem Plzeň-město pod spis. zn. xxxxxx/2019 na dobu od 5.5.2019 do 5.11.2019.		
Uvedené informace zasíláme s odkazem na čl. 19 Mezinárodní Smlouvy 68/2002 Sb.m.s. a dále s odkazem na Shengenskou úmluvu.		
Stručné vyrozumění o popsané situaci bylo již ve snaze o minimální časovou prodlevu zasláno v 10:56 hod mailem na adresu omps.pripady@pcr.cz .		

Předem děkuji za spolupráci.		
plk. Mgr. xxxxxxxxxxxx rada NPC		
<i>schváleno elektronicky</i>		
<hr style="border: 2px solid blue;"/>		
www.police.cz		
Tel.: Fax: Email: ID DS:		

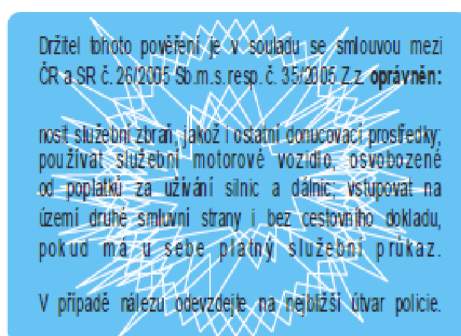
5 Vzor úředního pověření

Vzor úředního pověření

Lícová strana úředního pověření o rozměrech 54 x 85 mm je vytištěna na plastické kartě s modrým podkladem. Grafický podklad tvoří slepá mapa České republiky a Slovenské republiky. V horní části je umístěn nápis „Úřední pověření“ a pod ním stejný nápis ve slovenském jazyce „Úradné poverenie“. Pod těmito nápisy jsou v horní polovině karty umístěny nápisy „Ev. číslo.“ a „Platí pouze se služebním průkazem příslušníka Policie České republiky číslo.“. V dolní části lícové strany je umístěn nápis „V případě nejasností o oprávněnosti využití úředního pověření lze kontaktovat Policijný zbor na tel. č.:“ a „Platí pro roky: 2009/2011.“ V pravém dolním rohu je umístěn jako ochranný prvek hologram obsahující ve středu písmena „OS“. Podklad hologramu tvoří inverzně zobrazená písmena „OS“ a lipové lístky po levé a pravé straně.

Rubová strana úředního pověření o rozměrech 54 x 85 mm je vytištěna na plastické kartě s modrým podkladem. Na modrém podkladu je umístěn text ve znění: „Držitel tohoto pověření je v souladu se smlouvou mezi ČR a SR č. 26/2005 Sb.m.s., resp. č. 35/2005 Z.z., oprávněn: nosit služební zbraň, jakož i ostatní donucovací prostředky, používat služební motorové vozidlo, osvobozené od poplatků za užívání silnic a dálnic; vstupovat na území druhé smluvní strany i bez cestovního dokladu, pokud má u sebe platný služební průkaz. V případě nálezu odevzdejte na nejbližší útvar policie.“

6 Společná centra policejní spolupráce

Regional contact points for law enforcement information exchange				
PCCC	Address	phone	fax	e-mail
PCCC Schwandorf	Weinbergstraße 47 97424 Schwandorf Germany	+420 974 324 261 mobile: +420 606 682 297	+420 974 814 312	krpp.omv.stala@pcr.cz krpp.omv.zpracovatel@pcr.cz
PCCC Petrovice	Petrovice 570 403 37 Czech Republic	+420 974 420 824 +420 974 420 825 +420 974 420 822 mobile: +420 734 183 820	+420 974 420 829	krpulk.vs.omv.petrovice@pcr.cz
PCCC Mikulov- Drasenhofen	2165 Drasenhofen Austria	+420 974 632 682-3 +420 519 512 875 mobile: +420 606 659 036	+420 519 512 874	krpb.omv@pcr.cz
PCCC Hodonín-Holíč	Bratislavská 1939/7 695 01 Hodonín Czech Republic	+420 974 633 800-1 mobile: +420 724 960 012	+420 974 633 808	krpb.omv.hodonin@pcr.cz
PCCC Chotěbuz	Na Skalce 316 735 61 Chotěbuz Czech Republic	+420 974 721 261 +420 558 711 314 mobile: +420 723 752 026	+420 974 721 268 +420 558 711 315	krpt.ozv.chotebuz.pod@pcr.cz
PCCC Kudowa Słone	WSPOLNA PLACOWKA Słone 147 57-350 Kudowa Zdrój Poland	+420 974 534 261	+420 974 523 640 +420 491 427 798	krph.szv@pcr.cz